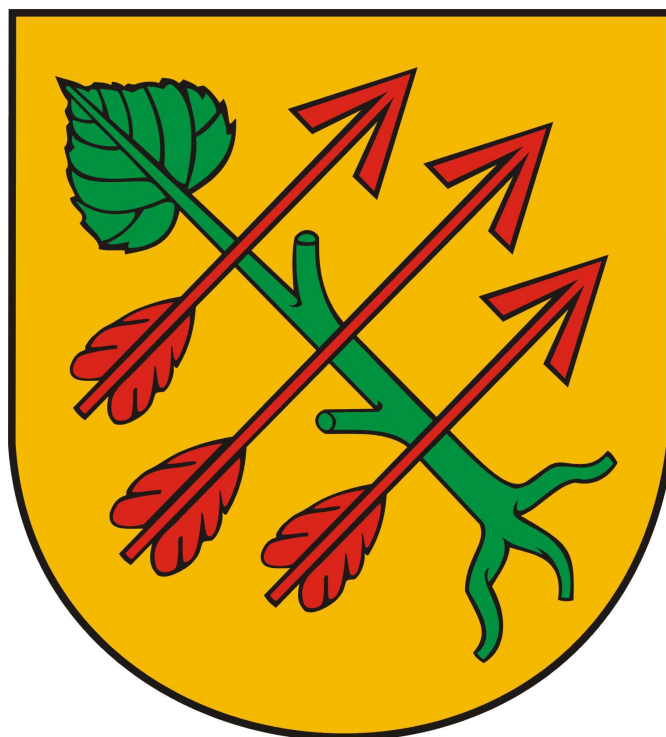

Załącznik
do uchwały Nr L/356/14
Rady Miejskiej w Czempiniu
z dnia 23 września 2014r.

**STRATEGIA ROZWOJU
SPOŁECZNO – GOSPODARCZEGO
GMINY CZEMPIŃ
NA LATA 2014-2020**

Czempień, wrzesień 2014 roku.

Spis treści

Wstęp.....	3
2. Charakterystyka gminy	4
2.1. Zasięg terytorialny.....	4
2.2. Nauka i Przyroda	8
2.3. Turystyka.....	9
2.4. Dziedzictwo historyczno - kulturowe	14
2.5. Sport	29
2.6. Demografia i sytuacja gospodarcza gminy	30
2.7. Oświata i kultura	35
2.8. Infrastruktura Techniczna	38
3. Analiza SWOT	40
4. Misja.....	49
5. Strategiczne cele rozwoju gminy	49
5.1. Zbiorcze zestawienie misji, celów i zadań	61
6. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii.....	63
7. Promocja.....	63
8. Wdrażanie strategii.....	63
9. Monitoring.....	64
10. Harmonogram realizacji strategii	68
11. Działania warunkujące realizację strategii	77
12. Współfinansowanie celów strategicznych ze środków Unii Europejskiej.....	79

Wstęp

Wieloletnie już funkcjonowanie Rzeczypospolitej Polskiej w strukturach Unii Europejskiej, przyczyniło się do wytworzenia określonej rzeczywistości prawno-społecznej, a także do daleko idącej zmiany w podejściu społeczeństwa do możliwości jakie niesie za sobą korzystanie z funduszy zewnętrznych, otwartych granic, czy możliwości swobodnego podejmowania pracy i osiedlania się poza granicami kraju. Coraz szersze są też kontakty i zainteresowanie Polską w skali kontynentu. Pociąga to za sobą wymóg doskonalenia i dostosowywania funkcjonowania samorządów i instytucji różnych szczebli, w tym i gmin, do nowych, coraz bardziej wymagających warunków. Wypraktykowaną przez lata metodą zarządzania rozwojem w jednostkach terytorialnych w krajach funkcjonujących w oparciu o zasady nowoczesnej samorządności i gospodarki rynkowej, jest zarządzanie i planowanie strategiczne. Wiąże się to z właściwą oceną sytuacji i wyborem kierunków działania. Wymaga to także zwiększenia efektywności administracji samorządowej i skłania do poszukiwania narzędzi wspomagających ich działanie. Do takich narzędzi należy strategia rozwoju – program definiowania i realizacji celów oraz instrumentów sterowania rozwojem.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Czempin na lata 2014-2020 jest dokumentem określającym strategiczne kierunki rozwoju gminy. Jego celem jest usystematyzowanie długofalowych działań władz dotyczących najważniejszych sfer życia mieszkańców. Cele strategiczne są celami instrumentalnymi, które wyznaczają pole konkretnych zadań i przedsięwzięć, czyli celów taktycznych i operacyjnych. W stosunku do tych celów, cele strategiczne zajmują hierarchicznie ważną pozycję i mają pewien zakres autonomii. Strategia przygotowuje władze samorządowe do działań w sytuacji niepewności i ryzyka, wynikających ze zmieniających się uwarunkowań rozwojowych. Planowanie strategiczne nie daje gwarancji sukcesu, ale znacznie zwiększa jego prawdopodobieństwo.

Obecna Strategia rozwoju Gminy Czempin opracowana została w 2014 roku. Obejmuje ona horyzont czasowy 2014-2020, a więc pokrywa się z kolejnym etapem planowania w perspektywie krajowej. Takie ramy czasowe wynikają również z okresów budżetowych przyjętych w Unii Europejskiej. Niniejszy dokument będzie zatem pomocą podczas ubiegania się o środki pomocowe zarówno krajowe, jak i unijne. Strategia będzie również przydatna do promocji gminy i stymulowania rozwoju lokalnej gospodarki.

Podstawą formułowania celów strategii jest charakterystyka opisująca obecny stan gminy. Zgromadzone informacje, ich analiza i opracowanie, pozwoliły na określenie stanu faktycznego przedstawionego w analizie SWOT.

Udział społeczności gminy Czempin w procesie powstawania dokumentu zapewniony został za pośrednictwem ankiety skierowanej do: Mieszkańców Gminy, Radnych Rady Miejskiej w Czempiniu, Przedstawicieli funkcjonujących w Gminie organizacji społecznych i instytucji. Wiedza ta pozwoliła na sformułowanie takich celów strategicznych, które najtrafniej odzwierciedlają potrzeby wszystkich

mieszkańców. Podstawą opracowania niniejszego dokumentu były też udostępnione przez Urząd Gminy dokumenty strategiczne oraz materiały źródłowe.

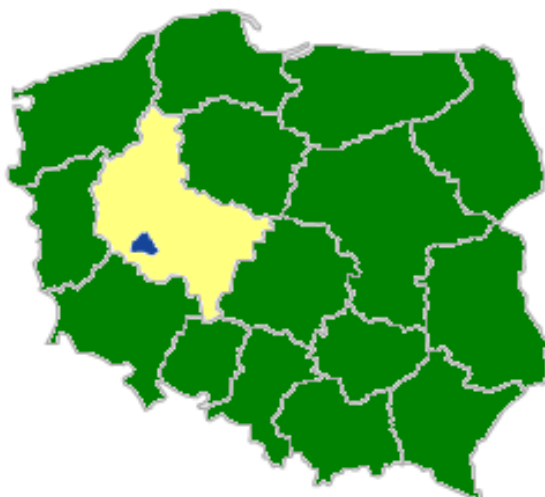
2. Charakterystyka gminy

Charakterystyka gminy zawiera opis najważniejszych obszarów funkcjonowania jednostki samorządowej z punktu widzenia stanu rozwoju społeczno - gospodarczego. Na podstawie niniejszego rozdziału sformułowano wnioski będące punktem wyjścia do zdefiniowania głównych kierunków strategii. Określenie specyfiki regionu stało się podstawą do dokonania analizy SWOT.

2.1. Zasięg terytorialny

Gmina Czempień należy do Powiatu Kościańskiego. Leży w południowo-zachodniej części Województwa Wielkopolskiego, w odległości 35 km od Poznania. Przez gminę przebiega linia kolejowa E-59 relacji Poznań-Wrocław i samochodowa droga krajowa nr 5 z Gdańska przez Poznań do Pragi. Inne połączenia prowadzą do Mosiny, Kościana, Grodziska Wlkp., Śremu i Gostynia.

Gmina Czempień zajmuje powierzchnię ponad 142,2 kilometrów kwadratowych. Liczy sobie ponad 11 tysięcy mieszkańców, z czego ponad 5 tysięcy mieszka w mieście Czempiniu, a pozostali zamieszkują w 22 sołectwach i 4 przysiółkach.

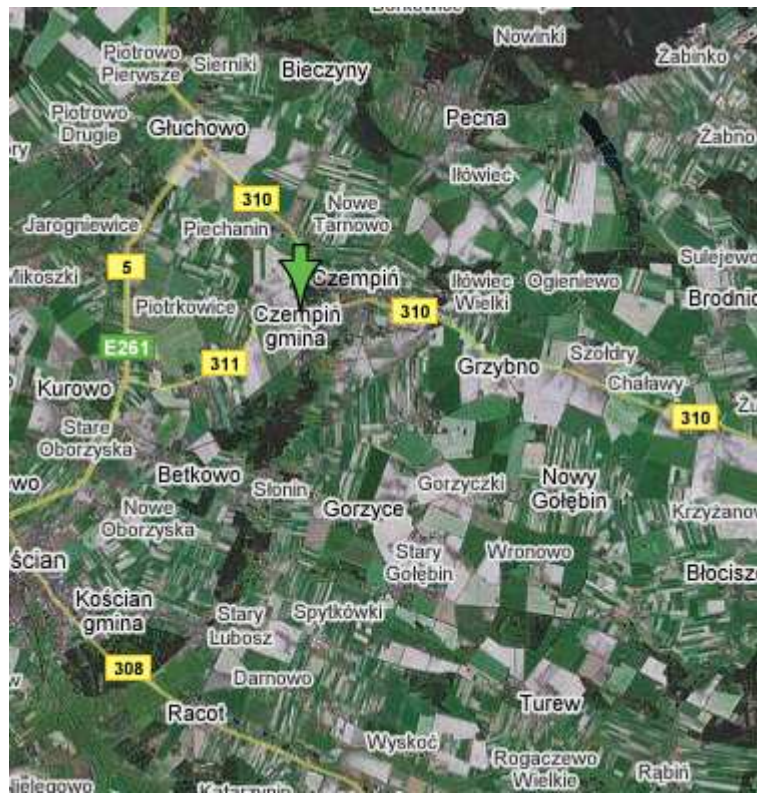
Sąsiednimi gminami są: Brodnica, Kościan, Krzywiń, Mosina, Stęszew, Śrem. Gmina składa się z miasta i 22 sołectw: Betkowo, Bieczyny, Borowo, Nowe Borówko, Donatowo, Głuchowo, Gorzyce,

Mapa Gminy Czempień.

Mapa hybrydowa

<http://maps.google.com>

Powierzchnia gminy wynosi 142,5 km².

POWIAT KOŚCIAŃSKI

2.2. Nauka i Przyroda

W Gminie Czempin działa, wyjątkowa w skali kraju i Europy, placówka naukowa - **Stacja Badawcza Polskiego Związku Łowieckiego**. Jej zadaniem jest prowadzenie badań nad populacjami zwierząt łownych oraz rozwojem gospodarki łowieckiej. Stacja prowadzi też działania z zakresu hodowli i rehabilitacji ptaków drapieżnych. Obecnie Stacja posiada kilkadziesiąt wolier różnych typów i wielkości, przeznaczonych dla ptaków drapieżnych. Początkowo hodowano tu głównie sokoła wędrownego dla celów Programu restytucji tego gatunku w przyrodzie. Dużym sukcesem było też pierwsze w kraju wyhodowanie dwóch piskląt orła przedniego. W ośrodku utrzymywane są jastrzębie - hodowane do celów sokolniczych. W ramach leczenia i rehabilitacji, tutejszy Ośrodek przyjął już kilkaset ptaków różnych gatunków, w tym kilkadziesiąt bielików i orłów przednich. Oprócz nich trafiają tu także: sowy, bociany, łabędzie. Najwięcej ptaków pochodzi z Wielkopolski, ale są też z Bieszczad, Mazur i Pomorza. (Stacja Badawcza PZŁ ul. Sokolnicza 12, 64-020 Czempin).

Obszar gminy Czempin cechuje bogata różnorodność flory i fauny. Znajduje się tu wiele okazałych pomników przyrody. Piękne łąki, lasy i pola są oazą spokoju i mogą zapewnić odpoczynek i dziewiczy kontakt z naturą.

Obszar gminy Czempin obejmuje fragment Agroekologicznego Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego. Park położony jest również na terenie gmin: Kościan, Krzywiń i Śrem. Zajmuje powierzchnię 17 200 ha. Został utworzony w roku 1992. Teren parku stanowią: pola uprawne

(65%), łąki (8,5%) oraz lasy (14%). Głównymi celami parku są: ochrona rzadkiego w skali kontynentu krajobrazu kulturowego, realizacja nowoczesnego rolnictwa na ekologicznych zasadach funkcjonowania przyrody. W tym zamyśle Park ten wyróżnia się spośród wszystkich innych parków krajobrazowych powołanych dotąd w Polsce. Park charakteryzuje specyficzny mikroklimat, a także bogata flora i fauna. Urozmaicona szata roślinna, parki, pałace, ścieżka ekologiczno – dydaktyczna, stanowią doskonałą bazę dla turystów pragnących poznać piękno przyrody i krajobrazu rolniczego.

Największy kompleks leśny to las rąbińsko – błociszewski. Od kilkudziesięciu lat teren ten jest miejscem badawczym, na którym wypracowywane są podstawy funkcjonowania ekosystemów krajobrazu rolniczego oraz zasady ochrony środowiska przyrodniczego. Badania te prowadzone są przez Zakład Badań Środowiska Rolniczego i Leśnego Państwowej Akademii Nauk.

Sieci zadrzewień śródpolnych wprowadzonych na te tereny w latach dwudziestych XIX wieku przez generała Dezyderego Chłapowskiego, według rewolucyjnych w owym czasie koncepcji rolniczych, miały pełnić nie tylko swą zasadniczą funkcję wiatrochronów, ale także ekonomiczną (produkcja miodu, drewna), biologiczną oraz estetyczną. Obecnie zadrzewienia te są objęte ochroną i uznane za dobro kultury.

Od powstania parku, krajobraz jego jest wzbogacany przez nowe zalesienia, zwłaszcza przy drogach lokalnych i restytucję oczek wodnych. W parku występuje obecnie około 270 gatunków roślin, a także 43 gatunki motyli. Stwierdzono tu występowanie rzadkiego w Polsce gatunku pszczoły – dorobnicy mularki, jak również nowego gatunku dla fauny polskiej trzpiennika Tremex magus. W parku spotkać można również daniele, wydry, jenoty oraz bobry.

Agroekologiczny Park Krajobrazowy niemal w całości leży w obrębie mezoregionu Równiny Kościańskiej i tylko południowo wschodni skrawek w okolicach Jeziora Zbęchy należy do mezoregionu Pojezierza Krzywińskiego.

Teren Parku bogaty jest w ślady działalności człowieka sięgające czasów prehistorycznych. Liczne są obiekty architektury sakralnej, dwory, pałace, zabudowania folwarczne, parki dworskie.

2.3. Turystyka

Przez Gminę Czemiń przebiegają następujące szlaki turystyczne:

- Szlak niebieski: Czemiń (PKP, PKS) - Zgliniec o długości 26,5 km
  - 0,0 km → Czemiń (PKP)
  - 5,1 km → Słonin
  - 6,4 km → Witkówki
  - 9,0 km → Stary Lubosz (PKS)
  - 12,4 km → Racot
  - 15,1 km → Kładka na Obrze
  - 15,9 km → Przecięcie szosy Nielęgowo – Gryżyna (styk ze szlakiem czarnym)

- 17,1 km → Zapora czołowa "Wonieść"
  - 20,7 km → Wonieść
  - 23,9 km → Jezierzycy (PKS)
  - 24,3 km → Jezierzycy (PKP)
  - 26,5 km → Gliniec
- Szlak żółty: Błotkowo - Piotrowo o długości 45,6 km
- 0,0 km → Leśniczówka Błotkowo
  - 1,5 km → Radomicko
  - 4,4 km → Wydorowo (PKS)
  - 8,2 km → Robaczyn
  - 9,6 km → Stare Bojanowo (PKP)
  - 11,4 km → Bruszczewo (PKP)
  - 14,2 km → Przysieka Polska (PKS)
  - 15,6 km → Przysieka Stara (PKP)
  - 16,2 km → Widziszewo
  - 18,6 km → Ponin
  - 20,4 km → Kobylniki
  - 23,6 km → Pelikan
  - 25,8 km → Kościan (PKP, PKS)
  - 28,3 km → Zajazd "U Dudziarza"
  - 29,5 km → Kiełczewo, Kanał Kościański
  - 32,0 km → Bonikowo (PKP, PKS)
  - 33,5 km → Bonikowo - wieś
  - 37,5 km → Mikoszki
  - 39,7 km → Jarogniewice (PKS)
  - 45,6 km → Piotrowo

Przez Gminę Czempień przebiegają następujące trasy rowerowe:

ZIEMIAŃSKI SZLAK ROWEROWY (znakowany - sylwetka czarnego roweru z zieloną strzałką).

W jego składzie Kościański Trójkąt Rowerowy.

Przebieg szlaku: Poznań - Mosina – Czempień, dalej pętla: Krzywiń - Gostyń - Pępowo - Jutrosin - Pakosław - Rawicz - Poniec - Osieczna - Kościan i powrót do Czempinia.

W powiecie rawickim odcinek o długości około 56 km: Sowiny – Kawcze – Zakrzewo – Żołędnica – Łaszczyn – Rawicz – Sarnowa – Karolinki – Niemarzyn – Chojno – Golejewko – Pakosław – Osiek – Borek – Dubin – Szymonki – Jutrosin.

KOŚCIAŃSKI TRÓJKĄT ROWEROWY

TRASA ROWEROWA NR 1

Kościański Trójkąt Rowerowy jest główną trasą rowerową powiatu kościańskiego. Łączy on cztery miasta powiatu - wszystkie siedziby urzędów gminnych. Trasa nr 1 jest bezpośrednio powiązana z kolejnymi dziewięcioma trasami rowerowymi. Prowadzi przez wiele cennych miejsc powiatu oraz przez bardzo różnorodne krajobrazy Ziemi Kościańskiej. Trasa Kościańskiego Trójkąta Rowerowego umożliwia dojazd do stacji linii kolejowej Poznań – Wrocław poprzez miejscowości Kościan i Czempień oraz łączy się z drogą krajową nr 5 biegnącą obok Kościana. Kościański Trójkąt Rowerowy jest najważniejszą trasą rowerową na terenie powiatu kościańskiego. Trasa liczy łącznie 74,60 km.

Przebieg Trasy:

- **Kościan (Rynek)**, km 0,0.
- **Stare Oborzyska**, km 5,0
- Czempień** - dworzec kolejowy, km 10,0

Punktem węzłowym szlaków rowerowych jest rejon dworca kolejowego i Urzędu Gminy Czempień. Wjeżdżamy do miasta ul. Kolejową. Dojeżdżamy do przejazdu kolejowego pociągów relacji Wrocław - Poznań w Czempiniu, gdzie następuje skrzyżowanie łącznikowej trasy rowerowej nr 7, biegnącej drogą wojewódzką nr 311 od Jarogniewic, z trasą nr 1 przy ulicach Kolejowej i 24. Stycznia. Dalej skręcamy w ul. 24. Stycznia i jedziemy ul. Kościelną, następnie przez most na kanale Olszyncie i wjeżdżamy na ul. Świerczewskiego. Z ul. Świerczewskiego skręcamy w prawo w ul. Borówko Stare i wyjeżdżamy z miasta.

Przejazd przez Czempień przebiega ulicami: Kolejową, 24 Stycznia, ul. Borówko Stare drogą do Kopaszewa. Długość odcinka miejskiego trasy rowerowej to ok. 2,0 km. Odcinek trasy Czempień - Stary Gołębin przebiega drogą bitumiczną o małym natężeniu ruchu samochodowego długości ok. 8,5 km.

- **Borowo**, km 14,5

Wyjeżdżamy z Czempinia i kierujemy się w stronę Borowa, jadąc do Kopaszewa drogą bitumiczną Czempień – Turew.

- Gorzyczki, km 17,0

Na rozwidleniu dróg w Borowie jedziemy dalej w kierunku Gorzyczek. W Gorzyczkach na skrzyżowaniu dróg jedziemy prosto do Starego Gołębina.

- Stary Gołębin (kościół), km 20,5

Trasa rowerowa skręca w prawo i prowadzi przez wieś w stronę drewnianego kościoła i leżącego naprzeciwko niego parku.

W Starym Gołębinie przy skrzyżowaniu z drogą Kościan - Śrem znajduje się miejsce odpoczynkowe dla rowerzystów.

Trasa rowerowa od kościoła w Starym Gołębinie prowadzi aleją parkową prostopadłą do drogi, a następnie skręca w lewo w stronę figury Najświętszego Serca Jezusowego i łączy się z drogą gruntową prowadzącą wzdłuż wschodniej granicy parku. Za południową granicą parku trasa rowerowa skręca w lewo i prowadzi ładną aleją o dobrej nawierzchni gruntowej do skrzyżowania naszej trasy z drogą Czempin - Turew. Po około 150 m, na zakręcie drogi głównej, trasa rowerowa przechodzi na drogę gruntową. Na skrzyżowaniu z drogą Spytkówki - Turew, którą prowadzi trasa rowerowa nr 3, trasa rowerowa nr 1 skręca w lewo i jest prowadzona dalej ładną drogą o nawierzchni gruntowej do drogi asfaltowej z Kopaszewa do Turwi. Dalej skręcamy w lewo, a po około 400 m w prawo do Turwi.

- Turew (skrzyżowanie z Traktem Chłapowskiego), km 26,1

- Kopaszewo, km 31,4

- Krzywiń (granica miasta) km 36,0

- Krzywiń (Rynek) km 36,6

- Czerwona Wieś, skrzyżowanie z drogą do Kuskowa, km 39,6

- Czerwona Wieś (przecięcie przebiegu dawnej linii kolejki wąskotorowej), km 41,0

- Zgliniec, km 45,5

- Jezierzyce, km 48,2

- Zygmuntowo, km 49,7

- Stare Bojanowo (dworzec kolejowy), km 57,9.

- Bruszczewo, km 58,75

- Śmigiel, kościół św. Wita, km 64,7

Śmigielska Trasa Rowerowa

- Bruszczewo (skrzyżowanie dróg), km 67,6

- Przysieka Polska, skrzyżowanie z drogą w stronę Czacza, km 70,6

- Widziszewo, km 72,1

- Kościan, km 74,6

Koniec drogi rowerowej nr 1 Kościańskiego Trójkąta Rowerowego zlokalizowany jest na Rynku w Kościanie.

DROGA ZACHODNIA

TRASA ROWEROWA NR 7

Trasa rowerowa nr 7 o dł. 52,75 km przechodzi przez tereny znajdujące się w zachodniej części powiatu kościańskiego. Punktem początkowym trasy jest Śmigiel, a końcowym – Czempin.

Przebieg trasy:

- **Śmigiel** (skrzyżowanie z trasą rowerową nr 1), km 0,0
- **Podśmigiel**, km 3,0.
- **Bronikowo**, km 5,5
- **Morownica**, km 7,5
- **Poładowo**, km 10,0.
- **Żegrowo**, km 12,2.
- **Żegrówko** (krzyżówka), km 14,2
- **Karśnice**, km 16,4
- **Brońsko**, km 19,7
- **Kokorzyn**, km 27,0
- **Szczodrowo**, km 32,5
- **Kielczewo**, most nad Kościańskim Kanałem Obry, km 35,5
- **Bonikowo** (kościół), km 38,8
- **Mikoszki**, km 43,8
- **Jarogniewice**, km 47,0

W Jarogniewicach zaleca się uważne przejście przez niebezpieczną i ruchliwą drogę krajową nr 5. Tutaj znajduje się ciekawy zespół pałacowo - parkowy, w którym mieści się Dom Pomocy Społecznej. Droga Jarogniewice - Piotrkowice ma dobrą nawierzchnię asfaltową i nie jest obciążona dużym ruchem samochodowym.

- Piotrkowice, km 50,5

Od skrzyżowania z drogą nr 311 w Piotrkowicach do Czempina ruch rowerowy poprowadzono ciągiem pieszo-rowerowym.

- Czempin, km 52,75

Koniec trasy rowerowej nr 7 w Czempiniu ma miejsce przy skrzyżowaniu z trasą rowerową nr 1 w rejonie przejazdu kolejowego przy skrzyżowaniu ul. Kolejowej i 24 Stycznia.

Cennym uzupełnieniem tej oferty są szlaki rowerowe przygotowane w ramach Programu EuroVelo 2009.

Na terenie gminy Czempin turyści mogą znaleźć zakwaterowanie w kilku ośrodkach noclegowych:

- Motel "Pod Kaczorem" w Piotrowie
- Pokoje gościnne – Dom Pomocy Społecznej w Jarogniewicach
- Stacja Badawcza Polskiego Związku Łowieckiego
- Pensjonat - restauracja "Kogucik " w Czempiniu
- Zakład gastronomiczno – hotelarski os. Dobruckiego 2, Głuchowo,
- Zajazd „U Jana”, Głuchowo, ul. Kościańska 24

Daje to ogólną liczbę miejsc noclegowych w wielkości rzędu 200 miejsc.

2.4. Dziedzictwo historyczno - kulturowe

Czempin - miejsce archeologicznie cenne

Z najstarszymi przejawami osadnictwa pradziejowego – z epoki mezolitu (okres: 8000 – 4800 lat p.n.e.) – wiązać należy obiekty lokalizowane przez archeologów m.in. w okolicach Czempina – występowała tu wówczas kultura ceramiki wstęgowej rytej, ugrupowania późnowstęgowe (na ziemiach polskich kultura ceramiki wstęgowej rytej trwała od 5600 p.n.e. do ok. 4900 p.n.e).

Także, na terenie miasta Czempina, odnotować można przejawy osadnicze związane ze społecznościami rozwiniętej epoki brązu (początek epoki w Polsce: 2200 lat p.n.e, koniec około 1000-700 lat p.n.e.), oraz epoki żelaza.

Archeolodzy i historycy, wskazują na dobry stan zachowania poszczególnych elementów układu przestrzennego centralnego placu miasta, ulic, części podziałów gruntów, architektury sakralnej, rezydencjonalnej, mieszkalnej i gospodarczo-przemysłowej.

Dostrzegają też wyraźną czytelność ich genezy, widzianej w szerokim kontekście rozwoju społecznego i gospodarczego Wielkopolski, szczególnie w czasie wielkiej reformy gospodarczej kraju w XIII-XV wieku n.e. i w okresie dalszego przekształcenia, w wiekach późniejszych, szczególnie w latach głębokich reform ustrojowych i gospodarczych w XIX n.e. wieku i w pierwszej połowie wieku XX n.e. Stawia to historyczny ośrodek, jakim jest Czempin, w grupie cennych zespołów, współtworzących dziedzictwo kulturowe regionu.

Znalazło to swój wyraz w fakcie wpisania przez Wielkopolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, w roku 2008, historycznego układu urbanistycznego Czempina do rejestru zabytków województwa wielkopolskiego.

W obrębie obszaru wpisanego do rejestru zabytków, znajdują się min. takie obiekty zabytkowe jak: **kościół parafialny** p.w. św. Michała Archaniola (1895-1899r.), **cmentarz przykościelny**, **cmentarz ewangelicki** (I połowa XIX wieku), **zespół pałacowy** (Borówko; XVIII-XIX wiek), a w nim: **pałac**, **park**, **ogrodzenie i kaplica** (obecnie kościół filialny p.w. świętych apostołów Szymona i Judy (1782r.), **dom** przy ul. Długiej 2 (I połowa XIX wieku), **kamienica z oficyną** przy ul. Kościelnej 6,

domy: Rynek 26, Rynek 27, Rynek 34 (z 1 połowy XIX w.) i **dom** przy ul. Towarowej 9 (pocz. XIX w.).

Początki Miasta

Pierwsze wzmianki o mieście datowane są na rok 1399. Znana jest też wzmianka o Czempiniu, a ściślej o miejscu, wokół którego wyrosło późniejsze miasto, pochodząca z roku 1403 z kościańskich ksiąg ziemskich (Terrestres Cost), gdzie widnieje wpis o brzmieniu: *"de oppido Czampino"*. Natomiast w roku 1410 w księgach ziemskich poznańskich, zapisano miano związanego z tymi terenami - Jana Czempińskiego.

Powyższe księgi, czyli zapisy majątków w grodzie poznańskim, w roku 1434 podają nazwę: „Czempin” równoległe obok nazwy (lub zamiennie z nazwą) „Piechanin” w brzmieniu: *"Pyechnyno opp. alias Czampin"*, z których to zapisów wynika, że istniejąca do dziś, podczempińska wieś – Piechanin, jest starsza od samego Czempinia. A dowodem tego zapisanie nazwy „Pyechnyno” przed nazwą „Czampin”.

Powyższe przesłanki każą więc sądzić, że powstanie Czempinia wiązać można z I. połową XV. wieku. Wiadomo też, że na terenie obecnego miasta, w XIV. wieku znajdowały się dwie osady: Wielki Piechynin (wzmiankowany w 1387. roku) i Borówko. Piechynin Wielki, czyli Piechanin albo Piechlin, prawa miejskie otrzymał w 1401 roku i przez prawie 50 lat nazywany był także zamiennie Czempiniem. Dopiero w drugiej połowie XV. wieku zwyciężyła ta ostatnia nazwa. Natomiast nazwa „Piechanin” tyczy się wsi leżącej pod Czempiniem.

Na przestrzeni wieków czempińskie dobra często zmieniały właścicieli. A najdłużej, bo aż przez 234 lata (1601-1835), władali nimi przedstawiciele rodziny Szołdrskich herbu Łódzia. Natomiast w roku 1835. majątek ten został przejęty przez rząd pruski.

Czempin w Złotym Wieku

W „Złotym Wieku” - za czasów świetności Rzeczypospolitej Jagiellonów (XVI wiek) - miasteczko utrzymywało się częściowo z piwowarstwa i ze sprzedaży wódek. Funkcjonowało tu wówczas aż 8 karczm. Na potrzeby tutejszej gospodarki pracowały 2 młyny.

W 1561 roku starosta wałecki (późniejszy wojewoda poznański), Stanisław Górka herbu Łódzia, ostatecznie potwierdził prawa miejskie Czempinia. Natomiast, zatwierdzony 10 stycznia 1562 roku w Łomży, przez Króla Zygmunta Augusta, przywilej urządzania targów w każdy czwartek i czterech jarmarków rocznie, w pełni przyczynił się do rozwoju handlu i rzemiosła w mieście.

Szwedzi, wojny i zarazy...

Poważny kryzys w dziejach miasta wiąże się z okresem pierwszego najazdu szwedzkiego (poł. XVII. wieku), licznymi zarazami, wojnami, upadkiem gospodarki i częstymi przemarszami wojsk. Wszystko to do tego stopnia było dla miasta zgubne, że w efekcie doszło do poważnego wyludnienia.

Upadek I Rzeczypospolitej

Nie ominęły Czempinia też inne, związane z upadkiem I. Rzeczypospolitej, wydarzenia. W roku 1769. Konfederaci Barscy stoczyli tu bój z carskimi kozakami. O upadku miasta i okolic, powiązanych z upadkiem kraju, świadczyć mogą wyniki przeprowadzonego, po drugim rozbiore Polski, spisu ludności. Spis przeprowadzony przez administrację pruską wykazał, że miasto liczyło wówczas jedynie 608. mieszkańców. Na którą to liczbę składało się: 357. Polaków, 158. Żydów i 93. Niemców. Z czego 22. mieszczan trudniło się tkactwem, 20. wyrobem butów, i 8. rzemiosłem stolarskim.

Pod zaborami

Ważny dla rozwoju miasta był rok 1825., kiedy to w Borówku (obecne przedmieście Czempinia), powstała szkoła parafialna. Na utrzymanie placówkiłożył też ówczesny właściciel czempińskiego majątku.

W roku 1840. powstał w Czempiniu duży warsztat kotlarski. Mniej więcej, w tym samym czasie, uruchomiono w mieście wytwórnię i mleczarnię. Ożywieniu uległ handel zbożem, mąką i żywcem. W roku 1848. zajęciem tym trudniło się 39. handlarzy i 4. kupców. Wówczas też w mieście działało 14 szynków i 4 gospody.

Czempiniacy podczas Wiosny Ludów

W roku 1848., kiedy Europę ogarnęła Wiosna Ludów, a w Polsce dochodziło do licznych wystąpień przeciw zaborcom, także mieszkańcy Czempinia i okolic nie pozostali bierni. Powstał tu wówczas, wzorem Poznania, liczący 19. reprezentantów, Komitet Narodowy. Na jego czele stanął Andrzej Matuszewicz. Ciekawostką jest, że w Komitecie Narodowym, nader licznie uczestniczyli czempińscy szewcy. Było ich tam aż 7.

Pruski Kulturkampf

Po klęsce powstania w 1848 władze pruskie zapoczątkowały brutalne represje. Rozpoczęła się walka z kościołem, walka z polskością, walka o kulturę zwana „ Kulturkampf ”. W efekcie, katolicka parafia czempińska pozbawiona została administratora, a od 1876 do 1880 roku, kościół parafialny był zamknięty. Represje zaborcy nie załamały jednak polskiej ludności Czempinia.

Powstanie Wielkopolskie

Rewolucja listopadowa 1918 roku nie ominęła Wielkopolski. W tamtym właśnie okresie rozpoczęto organizowanie tajnych struktur Centralnego Komitetu Obywatelskiego, a także z czasem struktur wojskowych, na obszarze Poznania i Wielkopolski. W powiecie kościańskim organizacją przygotowań do przyszłych działań powstańczych zajął się Gustaw Raszewski z Jasienia, który pod koniec września 1918 roku zwołał naradę celem przygotowania tajnych struktur w powiecie. W gronie osób obecnych na tym spotkaniu (które odbyło się w Jasieniu), znalazł się ksiądz proboszcz Karol Kiełczewski. Jemu też powierzono organizację patriotów w mieście Czempiniu. W tym celu ksiądz Kiełczewski, do współpracy powołał: kupca Wacława Kłosa i przemysłowca Antoniego Jezierskiego. W tajemnicy też przygotowywano listy kandydatów do objęcia urzędów w odrodzonej administracji polskiej. Zdobywano także amunicję. Wtedy to nastąpiła rewolucja w Niemczech.

Czempińska Rada Ludowa

Znaczącą datą jest 12 listopada 1918 roku, kiedy to wydelegowano do Poznania Antoniego Jezierskiego. Celem powierzonej mu misji było zdobycie instrukcji dotyczących dalszego działania w warunkach zniesienia rządów monarchicznych i powołania Rad Ludowych i Rad Robotniczo - Żołnierskich. W rezultacie, także w Czempiniu, powołano Radę Ludową. Inicjatorem spotkania na którym podjęto działania w tej sprawie, był ksiądz Kiełczewski. W grupie, która zebrała się w lokalu Wincentego Szukalskiego przy czempińskim Rynku, znaleźli się: Franciszek Płoszyński, Michał Dybizbański, Antoni George, Michał Kuczmanowicz, Bolesław Majorowski i Antoni Jezierski. Efektem narady było zwołanie na Rynku w Czempiniu „Wiecu Ludowego”. Odbył się on w niedzielę 18 listopada 1918 roku. Wiec rozpoczął się po uroczystym nabożeństwie w Czempińskim kościele. Doniosłym tego wydarzenia momentem było przemówienie Antoniego Jezierskiego. Jezierski z wielką pasją podkreślał, że po raz pierwszy od niepamiętnych czasów społeczeństwo polskie jawnie może domagać się swoich praw w dążeniu do niepodległości. Głos zabrał też Miedziński, który nakreślił ogólną sytuację polityczną tamtego okresu. Natomiast ksiądz proboszcz Karol Kiełczewski instruował obecnych co w takiej sytuacji czynić należy. Kwestię ofiarności na cele narodowe podjął Kazimierz Doroszewski z Gorzyczek. Zgromadzeni wybrali też skład powstającej Rady Ludowej. Do

rady weszli: ksiądz Karol Kiełczewski, aptekarz Franciszek Płoszyński, inżynier Antoni Jezierski, kołodziej Wojciech Dałkowski, kowal Wincenty Kunz, a także robotnicy: Antoni Cyka i Stanisław Piętka. Podczas wiecu dokonano zbiórki pieniędzy na rzecz Komisariatu Naczelnej Rady Ludowej w Poznaniu.

Następny wiec odbył się 23 listopada 1918 roku. Dokonano wówczas wyboru czterech członków Powiatowej Rady Ludowej w Kościanie i czterech delegatów na Sejm Dzielnicowy w Poznaniu. Delegatami na Sejm zostali: ksiądz Kiełczewski, Antoni Jezierski, Józef Mejer - dzierżawca Wielkiego Srocka i robotnik Michał Grygier z Borowa.

Straż Ludowa

Kolejnym krokiem powziętym przez patriotycznie nastawionych Czempiniaków, było powołanie do życia Straży Ludowej dla zapewnienia bezpieczeństwa w mieście. Stało się to 1 grudnia 1918 roku. Do powstającej Straży zgłosiło się aż 50 ochotników, w przewadze byli to żołnierze. Na komendanta czempinińskiej formacji powołano kupca Antoniego Kaptura.

Powstanie w Czempiniu

12 grudnia 1918 roku w Czempiniu odbyło się uroczyste nabożeństwo za uczestników wojny światowej. Z tej okazji miasto zostało przystrojone zielenią i sztandarami w polskich barwach narodowych. Powstanie Wielkopolskie rozpoczęło się 27 grudnia 1918 roku i od samego początku nie zabrakło w nim Czempiniaków - ochotników.

Jeszcze przed jego wybuchem odnotowano czyn braci: Franciszka i Stanisława Bernardów z Piotrkowic, którzy zrzucili pruskiego orła z pomnika na czempinińskim Rynku - Pomnik ten upamiętniał zwycięstwo Niemiec nad Francją w latach 1870 - 1871. Natomiast kronika miasta Czempinia spisana przez inżyniera Floriana Florkowskiego i magistrą Czesława Przygodzkiego, wspomina o tym, że 28 grudnia 1918 roku, Antoni Borecki z Tarnowa Nowego, upoważniony przez poznańskich powstańców apelował w Czempiniu o pomoc dla Poznania. Na ten apel - jeszcze tego samego dnia - pod komendą Boreckiego do Poznania wyjechało 60 ochotników z Czempinia, Borówka Starego, Piotrkowic i innych wsi. Następna grupa - tym razem 40 robotników majątkowych - głównie z Gołębina Starego - pod komendą braci Mikołaja i Franciszka Dudziaków, ruszyła do Poznania w nocy z 28 na 29 grudnia 1918 roku.

Wyzwolenie

Bardzo ważną datą w dziejach Czempinia jest 31 grudnia 1918 roku. Wtedy to 50 uzbrojonych powstańców z dwoma karabinami maszynowymi, przysłanych przez śremską Straż Ludową, obsadziło

czempiński dworzec kolejowy oraz pocztę. Wówczas też, na znak przejścia Czempinia pod władanie Polaków, wywieszono polskie chorągwie na budynku dworcowym i pocztowym. Natomiast Sekretarz czempińskiej Rady Ludowej Jezierski skontaktował się z powstańcami i wydał decyzje zabezpieczające porządek publiczny. Następnie zwołał on polską i niemiecką Radę Ludową podczas której oświadczył Niemcom, że wszelka władza przeszła w ręce Polaków. Na zwierzchnika policji i magistratu ustanowiono Wacława Kłosa, przełożonym poczty został Franciszek Płoszyński, zarząd kolei przekazano Antoniemu Jezierskiemu. Antoni Jezierski i Antoni Kaptur byli też odpowiedzialni za publiczny porządek w Czempiniu. A. Kaptur został komendantem miasta. Wydano również odezwę wzywającą wszystkich bez wyjątku do oddania broni i amunicji najpóźniej do wieczora 1 stycznia 1919 roku.

Czempińscy Powstańcy na froncie

Czempińska Rada Ludowa i Straż Ludowa utrzymywały stałą łączność z analogicznymi formacjami z Kościana i Śremu.

2 stycznia 1919r. z Czempinia do Grodziska Wielkopolskiego wyruszył kolejny oddział powstańców. Komendę nad nim objął Paweł Lewandowski. Oddział ten, po dotarciu do celu, ze względów taktycznych podzielił się na dwie grupy. Paweł Lewandowski dowodził grupą 50. osobową, a Jan Szymański 30. Powstańcy ci uczestniczyli w walkach o Wolsztyn, Rakoniewice, Ruchocice, Przemęt i Zbarzewo.

Pod Zbarzewem poległ Stanisław Kuczmerowicz. Po śmierci, w uznaniu zasług, odznaczono go Krzyżem Niepodległości i pochowano z honorami w Czempiniu.

Niemieckie bombardowania

17 stycznia 1919 roku, na wieść o nieustającym ataku Niemców na Wielkopolskę, zwołano wiec w szopie kolejowej ekspedycji towarowej przy dworcu w Czempiniu. Na zebranie przybyli mężczyźni z miasta i okolic. Krótco po rozpoczęciu wiecu, nad węzłem kolejowym, ukazał się samolot niemiecki dla zmylenia ochotników przybrany chorągiewkami w polskich barwach narodowych. Samolot ten dokonał rozpoznania i zrzucił na miasto 4 (lub wg innych wersji 3) bomby. Jedna z bomb uszkodziła tory przy dworcu, a odłamki zabiły obserwujących nalot: kobietę i mężczyznę narodowości niemieckiej. Ludzie ci przebywali w oknach budynku naprzeciw dworca. Ustalono, że samolot nadleciał z Leszna. Po tym wydarzeniu podjęto kroki mobilizacyjne ludności polskiej do ewentualnej obrony. Ustawiono karabin maszynowy przy budynku Szukalskiego (Rynek 24). Na wezwanie odpowiedzieli też czempińscy Bracia Strzeleccy (Kurkowi), którzy uzbrojeni patrolowali miasto. Na ludność niemiecką Czempinia padło podejrzenie, że byli w zмовie z władzami wojskowymi w Lesznie. Na polecenie Naczelnej Rady Ludowej internowano dwóch Niemców, jako

zakładników, na wypadek kolejnych bombardowań. Ze strony niemieckiego komendanta Leszna generała Leppera padło jednak zapewnienie, że do kolejnych incydentów nie dojdzie. Zwolniono więc zakładników po opłaceniu przez nich pieniężnej kaucji. To były ostatnie działania powstańców na terenie Czempinia.

Odzyskanie niepodległości w 1918 roku i społeczna aktywność Czempiniaków

Za czasów II Rzeczypospolitej (lata: 1918-39), 60% obszaru okolicznych ziem należało do 10 rodzin. (w tym 3. niemieckich). Największymi posiadaczami byli: Karol von Delhaes - właściciel Borówka Starego, Piechanina i Piotrkowic (1.322 hektary ziemi) i rodzina Żółtowskich - właściciele Jarogniewic i Zador (1.949 ha). W tym czasie Czempin spełniał rolę usługowego zaplecza dla okolicznych wsi. Niestety, istotnym problemem, w tamtym okresie, było stosunkowo wysokie bezrobocie, w najwyższym swym pałapie, przekraczające 100 osób.

Ciekawostką jest, że sytuację panującą w Czempiniu, w latach trzydziestych, przedstawiła w tomiku opowiadań „Nieznamomi”, jego mieszkanka Jolenta Brzezińska. Opowiadania, ich autorka, spisała używając południowo-wielkopolskiej gwary.

W czasach II Rzeczypospolitej, w Czempiniu, kwitło życie społeczne i kulturalne. Reaktywowały się lub powstały, stowarzyszenia - między innymi: Strzeleckie Bractwo Kurkowe, Czempiniński Klub Sportowy Helios, Koło Przyjaciół Harcerzy, Kółko Rolnicze, Ochotnicza Straż Pożarna, Związek Pszczelarzy, Polski Czerwony Krzyż, Towarzystwo Śpiewacze Lutnia, Towarzystwo Gimnastyczne Sokół, Związek Harcerstwa Polskiego. W sumie, w okresie międzywojennym, na terenie Czempinia działały 24 Stowarzyszenia. Czempiniacy konsekwentnie też budowali swoją przyszłość, przyszłość Ziemi Czempinińskiej. W tym okresie, w Czempiniu, istniało też kilka znaczących przedsiębiorstw przemysłowych: Czempinińskie Zakłady Hutnicze, Gazownia Miejska, Miejskie Zakłady Elektryczne, dwa młyny, Zakład Mechaniczny i Fabryka Tłenu. Okoliczni rolnicy uprawiali ziemię. Władzę tworzyła Rada Miejska i Burmistrz.

W latach: 1920-1931 burmistrzem był Lucjan Trochowski; 1931-1933 Franciszek Szpoper; 1934-1938 Michał Holewiński; w 1939- Stanisław Krysztofiak.

Hitlerowska agresja

Agresja hitlerowska brutalnie przecięła i zniszczyła dokonania Niepodległej II Rzeczypospolitej. Okupacja Czempinia rozpoczęła się 9 września 1939 roku. Zaczął się też terror. Wielu synów i córek Ziemi Czempinińskiej zginęło na frontach wojennych, było rozstrzelanych, czy też zaznało tragizmu obozów śmierci.

Czempin w dobie PRL

24 stycznia 1945 roku skończyła się okupacja niemiecka Czempinia. Nastąpił nowy, dotąd obcy polskiej tradycji i kulturze, ustroj komunistyczny. Prywatne, duże zakłady, zostały znacjonalizowane. Powstały Państwowe Gospodarstwa Rolne. Wielu mieszkańców Czempinia i okolic nie mogło pogodzić się z nowymi porządkami. Wielu cierpiało prześladowania i straciło rodzinny dobytek, na który pracowali ich ojcowie. Wszechobecny terror nowego ustroju napawał grozą. Ludzie jednak, czy tego chcieli, czy nie, dostosowali swoje życie do nowej rzeczywistości. Mieszkańcy znaleźli zatrudnienie w upaństwowionych zakładach, w tym spora ich część w PGR-ach i Kombinatach Rolniczych, a także w przedsiębiorstwach na terenie Kościana i Poznania.

III Rzeczpospolita

W roku 1990 - rok po ogólnopolskich przemianach społeczno-politycznych – wolne już i suwerenne - społeczeństwo gminy wybrało radnych, a ci - już jako Rada Miejska - wybrali burmistrza, którym został Janusz Łakomic. Sytuacja gospodarcza także ulegała przemianom. Z wolna, zakłady państwowe, przechodziły w ręce prywatne.

Z ziemi czempińskiej wywodzi się wielu znakomitych Polaków: Antoni Jezierski, gen. broni Kazimierz Raszewski, Gustaw Raszewski - pierwszy Starosta powiatu kościańskiego, Ignacy Ratajczak, Stefan Wojnecki - harcmistrz, Józef Brzeziński - nauczyciel, Andrzej Wańkiewicz, Stanisław Wańkiewicz, Marceł Żółtowski, Karol Kielczewski; bohaterski harcmistrz - Florian Marciniak (twórca Szarych Szeregów), Czesław Przygodzki, profesor Stanisław Kielich, a także zmarły niedawno, Znany Czempiński Regionalista, Józef Świątkiewicz.

Najciekawsze zabytki

CZEMPIŃ

W Czempiniu, w centralnej części miasta, znajduje się rynek, który w przeszłości był placem targowym. Wschodnią część rynku zdobi kościół, za którym ulica prowadzi do dawnej siedziby właścicieli i folwarku w Borówku Starym (dziś będący częścią Czempinia). Do połowy XIX wieku, w środkowej części rynku znajdował się ratusz i kramy rzeźnicze. W 1840 roku zostały jednak spalone. Parterowa i piętrowa zabudowa rynku pochodzi z połowy XIX wieku.

- ***Kościół pw. św. Michała Archanioła***

Kościół powstał w latach 1895 - 1899 na miejscu wcześniejszego, wzmiankowanego w 1405 roku. Kościół jest murowany, orientowany, neoromański, trzynawowy z wieżą. W ołtarzu głównym znajduje się obraz św. Michała Archanioła, w ołtarzach bocznych: obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem i rzeźbą gotycką Matki Boskiej z Dzieciątkiem z 1420 roku. Ławki rokokowe z XVIII wieku, organy z 1862 roku. Ponadto znajduje się tu płyta nagrobna z czarnego marmuru, prawdopodobnie Andrzeja Szofdrskiego i Zofii z Radomickich z około 1749 roku.

- ***Zespół pałacowy na terenie Borówka Starego***

Wzmiankowany w początkach XVII wieku, jako zamek. Obecny pałac barokowy zbudowany został w latach 1698 - 1700 dla Andrzeja Szofdrskiego, ukończony wraz z dekoracją elewacji w latach 1729 - 1739. Na początku XVIII wieku dobudowano ćwierćkoliste parterowe galerie z wieżami bramnymi - rozebrane w 1836 roku. Około 1904 roku następuje przebudowa pałacu przez ówczesnych właścicieli Delhaes. Powstaje taras przed fasadą oraz balkon w elewacji ogrodowej. Pałac jest murowany, otynkowany, piętrowy, jedenastoosiowy z wyższą trzyosiową częścią środkową, występującą ryzalitowo z obu fasad oraz z dwuosiowymi ryzalitami skrajnymi w fasadzie frontowej. Układ wnętrza jest dwutraktowy i trzytraktowy. Na osi piętra pierwotnie była sala dwukondygnacyjna,

około roku 1900 podzielona i obniżona stropem. Górna jej część jest o motywach rokokowych z XVIII wieku. Wystrój sieni i pokojów pochodzi z okresu secesyjnego z około 1900 roku. W sieni znajdują się; marmurowe portale i schody, dwa reliefy z XIX wieku, kopie fragmentów fryz Bertela Thorwaldsena z 1812 roku, ze sceną Wjazdu Aleksandra Wielkiego do Babilonu. Na zewnątrz pośrodku znajduje się portal, ujęty kolumnami korynckimi z belkowaniem i napisem fundacyjnym. Okna dolne zwieńczone są półkolistymi gzymsami, ponad górnymi oknami jest dekoracja o motywach roślinnych z popiersiami kobiecymi pośrodku. W zwieńczeniu znajdują się odcinki attyki z posągami oraz kartusz z herbem Łódzia i inicjałami Ludwika Szołdrskiego. W fasadzie ogrodowej ryzalit środkowy jest o analogicznym układzie z kartuszem z herbem Lew Unrugów z inicjałami Marianny Szołdrskiej. Dobudowany około 1904 roku balkon, wsparty jest na sześciu kolumnach z neobarokowym kartuszem z herbami Karola Emila von Delhaes i jego żony Anny. Pałac nakryty jest dachem czterospadowym, nad ryzalitem dwuspadowym.

- ***Dawna kaplica pałacowa***

Z 1782 roku z wieżą z XIX wieku, z fundacji Feliksa Szołdrskiego, w stylu barokowo-klasycystycznym. Jest murowana, otynkowana, salowa, trójprzęsłowa. Ołtarz główny pochodzi z około 1782 roku, z obrazem św. Anny Samotrzec. Dach kościoła jest dwuspadowy, za szczytem wmurowana jest wieżyczka z hełmem i chorągiewką. Kaplica jest obecnie kościołem filialnym pw. Apostołów Szymona i Judy.

- ***Cmentarz dawnej Społeczności Ewangelickiej (Luterańskiej) w Czempiniu***

Cmentarz założono w pierwszym ćwierćwieczu XIX wieku na terenie, przejętego przez ówczesne Królestwo Prus, założenia pałacowego na przedmieściu Czempinia zwanym Starym Borówkiem. Wtedy też kaplica przy pałacu została przekazana gminie wyznania ewangelicko-augsburskiego (luterańskiego) w Czempiniu. Kilkanaście lat po jego utworzeniu, cmentarz także przeszedł na własność gminy ewangelickiej. Początkowo cmentarz był niewielki, rozlokowany na powierzchni przylegającej do ul. Poznańskie Przedmieście. Później go rozbudowano. Mapa Czempinia i Borowa z 1836 roku przedstawia dwa cmentarze: ewangelicki i katolicki (założony w 1827), usytuowane obok siebie. Jednakże pod koniec dziewiętnastego wieku cmentarz ewangelicki został powiększony i wchłonął cmentarz katolicki. Po roku 1900 teren cmentarza został rozbudowany w kierunku wschodnim. Powiększono go o górne tarasy. Na początku XX wieku cmentarz składał się już z kilku tarasów zabudowanych nagrobkami. Miejsce wiecznego spoczynku tu znalazł min.: Jan Stanisław Mojaczewski – zmarły w 1794 roku właściciel majątku Borowo. Nagrobek (lub pomnik), Mojaczewskiego, w kształcie urny z płaskorzeźbą przedstawiającą właściciela Borowa, zachował się do dziś. Wyeksponowano go nieopodal pałacu w Borowie.

Kaplica Cmentarna

Górującą nad cmentarzem **kaplicę** ufundował w 1912 roku Ferdynand (Fernand) von Delhaes – znany posiadacz ziemski, który jako właściciel Starego Borówka i Piotrkowic, włożył spory wkład w rozwój tych miejscowości. Von Delhaes zadedykował obiekt swojej zmarłej wówczas matce i przekazał jako dar ewangelickiej gminie. Projektantem kaplicy był Paul Pitt urodzony w 1875r. w Swarzędzu, absolwent uczelni architektonicznej w Berlinie – znany w Wielkopolsce twórca kamienic, szkół i urzędów. Wykonaniem budowli zajęła się firma Waschmuth z Kościana. Poświęcenia kaplicy dokonał superintendent Staemmler z Poznania i pastor Martens. W gazecie pt.: „Aus dem Posener Lande” z 1913 roku odnotowano: *„Kaplica stoi na najwyższym położonym miejscu i jest z daleka widoczna. Jest ona strzelista i ma zakrytą i pomieszczenie na trumnę. Portal jest wykonany z piaskowca, a sygnaturka pokryta miedzią. Piękne przeszklenia oprawione w ołów i malowidła ozdabiają wnętrze”*.

Z czasem kaplica przejęła funkcję kostnicy, którą wcześniej pełnił niewielki budynek znajdujący się niżej, w północno-zachodnim narożniku cmentarza (budynek ten rozebrano w latach osiemdziesiątych XX wieku). Przed rozbiórką używano go min. do przechowywania karawanu.

Kaplica jest budynkiem murowanym z cegieł ceramicznych, na kamiennym cokole, z portalem głównego wejścia wykonanym z piaskowca, o otynkowanych elewacjach. Rozplanowano ją na rzucie prostokąta. Wyodrębniono też prostokątne prezbiterium i aneksy po stronie wschodniej z zakrytą i pomieszczeniem gospodarczym. Główne wejście, z przedsionkiem, umiejscowiono po stronie zachodniej. Wejście ozdabiają dwie kolumny w porządku doryckim i trójkątny szczyt nakryty własnym dachem. Budynek jest jednokondygnacyjny o bryle nakrytej wysokim, dwuspadowym dachem naczółkowym z sygnaturką na kalenicy. Aneksy oraz przedsionek kryte są dwuspadowymi daszkami. Dachy nakryto dachówką ceramiczną karpiówką, a sygnaturkę blachą miedzianą. W elewacji frontowej dominującym elementem jest trójkątna ściana szczytowa z portalem wejściowym ujętym w parę kolumn doryckich dźwigających belkowanie. Nad nim znajduje się piaskowcowa płycina zamknięta spłaszczonym łukiem. Na płycinie wyryto sentencję: „SELIG SIND DIE TOTEN, DIE IN DEM HERRN STERBEN” Off.14 v.13 (niem.: „Błogosławieni, którzy w Panu umierają”). Nad napisem umieszczono kamienny krzyż z wieńcem. Elewacje boczne ujęto w system trzech płaskich lizen, między którymi znajdują się trójdzielne otwory okienne. Od wschodu do kaplicy przylega przybudówka z otworem drzwiowym w elewacji.

Wnętrze kaplicy jest jednonawowe z wyodrębnionym, niższym prezbiterium o podwyższonym poziomie posadzki, na który prowadzą trzy stopnie. Nawa pierwotnie nakryta była pozornym sklepieniem beczkowym, spłaszczonym, gipsowym na siatce stalowej (podobne sklepienie nad prezbiterium). Niestety sklepienia nie zachowały się. Na ścianie zachodniej znajduje się sporych rozmiarów kamienny kartusz herbowy rodziny von Delhaes. Do ściany wschodniej prezbiterium dodany jest ołtarz. Przed prezbiterium znajduje się niewielkie wywyższenie, będące miejscem na katafalk z trumną. Sklepienie i ściany pierwotnie pokryte były malowidłami z użyciem roślinnego

ornamentu geometrycznego, a w oknach znajdowały się kolorowe szybki, które oprawiono w ołowiane ramy. Posadzkę kaplicy pokrywają ośmioboczne płytki ceramiczne. Kaplica projektu Paula Pitta powstała w okresie, gdy architekt w swych pracach, zrezygnował z bogatych neorenesansowych dekoracji sztukatorskich w elewacjach. Jest to w pełni widoczne w Czempiniu. Tutaj jedynym elementem historyzującym jest dorycki portal wejściowy. Paul Pitt używa głównie czysto architektonicznych form poczynając od bryły, formy dachów, układu okien i otworów wejściowych w elewacjach, a na zróżnicowaniu materiałów kończąc. Efekt ten, to wynik doświadczeń związanych z nasilającymi się wówczas w Niemczech tendencjami negującymi wszelki detal historyczny. Od strony frontowej kaplicy, dominującym akcentem, jest dynamiczne spiętrzenie form – trójkątnego szczytu przedsionka, dalej ściany nawy z naczółkiem, a w głębi sygnaturki na kalenicy. Przydaje to kaplicy strzelistości - szczególnie, gdy ogląda się ją z perspektywy tarasów. Boczne elewacje potraktowano bardziej tradycyjnie. Architekt zastosował tu prosty schemat podziału płaskimi lizenami i potrójnymi oknami między nimi. Efektem tego jest wrażenie przytłoczenia ścian bocznych dużą płaszczyzną połaci dachowej.

Na czempinińskim cmentarzu dawnej wspólnoty ewangelickiej spoczywają (bądź spoczywali) min.: wspomniany wcześniej Jan Stanisław Mojaczewski, przedstawiciele rodzin: Bermuthów (wśród nich: Emil von Bermuth), Helena i Paul Ossolińscy, Guntner z Grzybna, a także jeden z burmistrzów dawnego Czempinia – Julius Wende z małżonką Luise.

Pochówek na cmentarzu trwał do roku 1945. W tym też czasie cmentarz przeszedł na własność Gminy Czempin. Po wojnie – po wyjeździe z Czempinia ostatnich Niemców - nekropolia zaczęła obumierać. Okres ten, to początek regularnego rozkradania obiektu. Z cmentarza wywieziono jeden z cennych nagrobków, którego charakter i wymowę diametralnie zmieniono, czyniąc z niego - opatrzone czerwonymi gwiazdami - pomnik poległych żołnierzy ZSRR. Zlokalizowano go na pobliskim cmentarzu katolickim. Kolejne czynniki niszczące cmentarz to: regularne kradzieże cegieł z muru okalającego nekropolię, masowe kradzieże i wywóz granitowych płyt nagrobnych, a także fizyczna dewastacja przez chuliganów. W latach osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych XX wieku odnotowano tam ekscesy o charakterze okultystyczno-satanistycznym, a także malowanie na murach kaplicy wulgarnych napisów oraz symboli: nazistowskich /swastyki/ i okultystycznych /pentagramy, odwrócone krzyże etc./. Przełom lat 70-80 XX wieku to okres pierwszych zorganizowanych prób częściowego ratowania cmentarza. Pod koniec lat siedemdziesiątych przewieziono zachowane nagrobki do lapidarium w Orzeszkowie nieopodal Kwilcza i do parku pałacowego w Borowie (nagrobek Jana Stanisława Mojaczewskiego). Stało się tak na mocy porozumienia między Gminą Czempin, a konserwatorem zabytków (ówczesny Naczelnik Gminy: Zdzisław Korpik). **W roku 1982 Konserwator Zabytków stwierdza: „Cmentarz ten jest tak w swoim założeniu urbanistycznym jak i poprzez istniejącą rzeźbę sepulkralną cennym zabytkiem pochodzącym z dziewiętnastego wieku i jedynym tego typu na terenie Województwa Wielkopolskiego”.** Wtedy także (przełom lat 70 i 80),

powstał projekt przekształcenia cmentarza w park. Koncepcja ta jednak nie została zaakceptowana przez rodziny pochowanych - Brak ich zgody na ekshumację. Natomiast alternatywny plan przeznaczenia części cmentarza na nowe pochówki okazał się zbyt kosztowny. W tym kontekście sprzeciw wniósł także Sanepid wskazując na zbyt małą liczbę ujęć wody na obszarze cmentarza. W roku 1986, ówczesne służby konserwatorskie, przeprowadziły kontrolę cmentarza, która w specjalnym dokumencie ujęła trzynaście zachowanych na cmentarzu nagrobków. A w rubryce: „istniejące zagrożenia” wpisano znamienne stwierdzenie: „całkowita dewastacja”. 26 listopada 1989 roku – wpisano cmentarz na listę zabytków. Kolejnym krokiem była renowacja cmentarza za pieniądze przekazane przez Urząd Wojewódzki. W zakres prac weszło: uzupełnienie ubytków w murze ogradzającym cmentarz i położenie dachu na kaplicy.

Cenne obiekty: grób Juliusa Wende, burmistrza Czempina i komisarza królewskiego z 1891 roku. Cenny drzewostan, ocalałe nagrobki.

BOROWO

- ***Pałac z początków XX wieku o charakterze barokowej willi***

W parku krajobrazowym znajduje się dużo pomnikowych drzew. W sąsiedztwie pałacu stoi obelisk nagrobkowy z 1794 roku płk J. Mojaczewskiego, przeniesiony z Czempina. W zespole pałacowo-parkowym znajduje się siedziba Hodowli Roślin Strzelce, Oddział Borowo.

- ***Budynek dawnej szkoły z 1878 roku***

Później rozbudowana, neogotycka, na zewnątrz tablica poświęcona Józefowi Wojciechowskiemu z 1989 roku.

PIOTRKOWICE

Dwór zbudowany pod koniec XIX wieku, późnoklasycystyczny, murowany, parterowy, otynkowany. Piętrowa część środkowa wysunięta jest ryzalitami o trójkątnych szczytach: w elewacji frontowej - trzyosiowa, w ogrodowej - czteroosiowa. Okna są prostokątne zwieńczone odcinkami gzymsu, w ryzalitach zamknięte półkoliście. Wnętrze jest dwutraktowe z sienią na osi. Dach dwuspadowy kryty jest dachówką.

STARY GOŁĘBIN

- ***Kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Panny Marii***

Wzniesiony został około 1660-70 roku z fundacji Jana Domiechowskiego. W 1881 roku dobudowana została neorenesansowa kaplica grobowa staraniem Emila Szoldrskiego. Kościół jest drewniany, orientowany, na podmurówce ceglanej, jednonawowy z kwadratową wieżą od zachodu. Wewnątrz mamy strop listowy, pseudokasetony z około 1870 roku, w zakrystii strop belkowy. Ołtarz główny i dwa boczne wczesnobarokowe pochodzą z lat 1660 - 1670. W polu środkowym ołtarza głównego znajduje się obraz Wniebowzięcia N.P. Marii, w zwieńczeniu św. Józef z Dzieciątkiem.

W lewym ołtarzu w polu środkowym mamy obraz Chrystusa przy słupie, w prawym obraz św. Izydora. Ambona pochodzi z około 1670 roku, chór muzyczny wsparty na dwu kolumnkach. W kościele znajdują się dwa obrazy z lat 1660- 1670, przedstawiające św. Jana Ewangelistę i Adoracja Matki Boskiej (obecnie znajduje się w plebanii). Ponadto dwie rzeźby późnogotyckie z przełomu XV/XVI wieku, św. Stanisława i św. Wojciecha. Na zewnątrz dachy dwuspadowe, na zakrystii jednospadowy, wspólny z prezbiterium. Wieża zwieńczona jest hełmem blaszanym z latarnią z XIX wieku, na dachu nawy wieżyczka z sygnaturką.

- ***Kapliczka***

Z barokową, wykonaną z piaskowca figurą św. Jana Nepomucena z około 1720- 1730 roku, położona w rozległym parku krajobrazowym z XVIII wieku.

- ***Spichlerz z końca XIX wieku***

Z wieżyczką i ceglano - drewnianym gankiem w formie galeryjki położony w zespole folwarcznym.

- ***Budynek dawnej szkoły z I połowy XIX wieku***

Później przekształcony, na zewnątrz tablica poświęcona Florianowi Marciniakowi z 1969 roku.

GORZYCZKI

Pałac zbudowany został w 1868 roku, dla Edwarda Potworowskiego, o cechach neorenesansowych. Jest murowany z cegły, otynkowany, piętrowy, dziewięcioosiowy z trzyosiowym ryzalitem pośrodku fasady frontowej i dwukondygnacyjną wieżą w narożu. W południowym skrajnym oknie elewacji frontowej jest krata z herbem Dębno i literami EP. Wnętrze jest dwutraktowe z sienią na osi, za którą jest salon. W klatce schodowej jest bogato rzeźbiona balustrada neorenesansowa. Pałac nakryty jest dachem płaskim.

- ***Dworek z II połowy XVIII wieku, przebudowany w XIX wieku.***

Dworek jest murowany z cegły, otynkowany, parterowy z przybudówkami od wschodu. Od frontu posiada trzyosiową piętrową wystawkę pośrodku oraz portalik zwieńczony gzymsem, podtrzymującym okap. Nakryty jest dachem czterospadowym.

GORZYCE

- ***Głaz narzutowy***

Z tablicą (1994 rok) w formie krzyża harcerskiego ustawiony w miejscu nieistniejącego domu - miejsca urodzenia Floriana Marciniaka.

JAROGNIEWICE

- **Pałac**

Zbudowany około 1792 roku dla stolnika poznańskiego - Celestyna Sokolnickiego. W roku 1870 dobudowano z boków parterowe galerie, a w latach 1893-1904 dokonano odnowienia i przebudowy pałacu pod kierunkiem architekta Stanisława Boreckiego. Zbudowany w stylu klasycystycznym z licznymi przekształceniami na przełomie XIX/ XX wieku, piętrowy, murowany, otynkowany z kolumnowym portykiem w fasadzie frontowej i z trójbocznym ryzalitem w fasadzie ogrodowej. Wnętrza zostały całkowicie przebudowane w 1893 i po 1945 roku. Pierwotnie układ był dwutraktowy z klatką schodową pośrodku. Na osi parteru zachował się ośmioboczny salon w ryzalicie ogrodowym. Plafon neoklasycystyczny z 1893 roku. W fasadzie frontowej znajduje się pseudoryzalit rozczłonkowany pilastrami jońskimi, przed nim jest wysunięty portyk z dwiema parami kolumn, zwieńczony trójkątnym frontonem z herbem Żółtowskich. Dach jest czterospadowy, kryty blachą, z neobarokowymi lukarnami. Oficyna południowa zbudowana jest w stylu klasycystycznym około 1792-1800 roku, piętrowa, siedmioosiowa z jednoosiowym ryzalitem pośrodku. Dach naczółkowy kryty jest dachówką. Wnętrza zostały przebudowane. Oficyna północna zbudowana jest w stylu neobarokowym, przebudowana w roku 1904, piętrowa z wieżyczką i zegarem słonecznym, nakryta dachem mansardowym. Zabudowania gospodarcze pochodzą z I połowy XIX wieku, nakryte dachami naczółkowymi. W zespole pałacowo - parkowym mieści się Dom Pomocy Społecznej dla Niewidomych.

- **Figura przydrożna św. Jana Nepomucena**

Kamienna, późnobarokowa figura z XVIII wieku. Stoi na kamiennym cokole z 1951 roku.

GLUCHOWO

- **Pałac z początku XVIII wieku**

Pałac wzniesiony został dla Hieronima Kołaczkowskiego, przebudowany dla Stefana Żółtowskiego w 1882 roku w stylu eklektyczno-klasycystycznym. Pałac jest murowany z cegły, otynkowany, piętrowy, z trzecią (niższą) kondygnacją poddasza. Zbudowany na rzucie prostokąta, jedenastoosiowy z niższymi przybudówkami po bokach. W piwnicach sklepienie jest kolebkowo - żebrowe. Pośrodku znajduje się portyk czterokolumnowy z balkonem, zwieńczony murkiem attykowym, na którym widnieje tablica z herbem Żółtowskich. Wewnątrz na osi sieni znajduje się salon z dekoracją malarską w stiukowych obramieniach.

- **Kościół parafialny p.w. św. Katarzyny**

Zbudowany został w 1751 roku z fundacji Adama Kołaczkowskiego. W 1904 roku miała miejsce jego rozbudowa. Kościół łączy style: późnobarokowy, neobarokowy, orientowany, jest murowany z cegły, nieotynkowany. Pierwotnie zbudowany na planie krzyża z czworoboczną wieżą z kruchtą w przyziemiu. W 1904 roku dobudowano dwie zakrystie i dwie kaplice. W jednej znajduje się krypta grobowa rodziny Żółtowskich. Wewnątrz znajduje się strop, w kruchcie pod wieżą strop

belkowy. Szczyty transeptu oraz dwa portale do kruchty są barokowe z połowy XVIII wieku. Ołtarz główny i ołtarze boczne mają cechy późnoklasycystyczne. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Matki Boskiej z Panem Jezusem, św. Anną i Janem Chrzcicielem. Ambona pochodzi z około 1800 roku z rzeźbami 4 ewangelistów. W kościele znajduje się kilka ławek rokokowych z końca XVIII wieku oraz rzeźby: krucyfiks z połowy XVI wieku, Chrystus Zmartwychwstały z XVIII wieku. Obrazy pochodzą z XVIII i XIX wieku. W ścianach wmurowane są tablice epitafijne, kamienne z XVIII i XIX wieku.

2.5. Sport

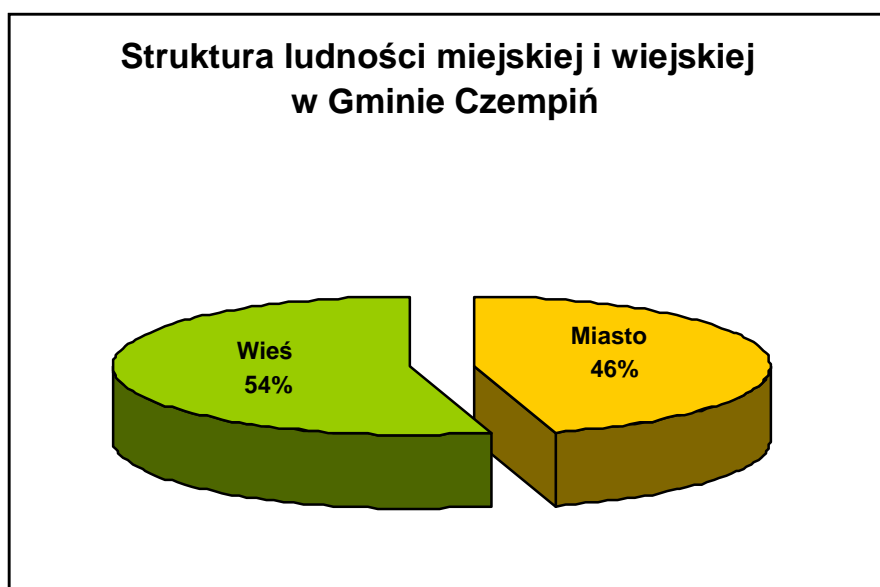
Do organizacji sportowych na terenie gminy Czempin należą:

- Czempinowski Klub Sportowy Helios, działający od 1922 roku, mający swoją siedzibę w Czempiniu, ul. Kolejowa 55. Klub posiada dwie sekcje: piłka nożna oraz tenis stołowy.
- Uczniowski Klub Sportowy AS
UKS „AS” powstał w roku 2003. Jest stowarzyszeniem zrzeszającym uczniów, rodziców, nauczycieli i sympatyków. Siedzibą Klubu jest Szkoła Podstawowa w Czempiniu. Celem Klubu jest w szczególności planowanie życia sportowego uczniów w oparciu o możliwości obiektowe i sprzętowe szkoły oraz o pomoc organizacyjną i materialną rodziców i sympatyków Klubu.
- „Wiejski Klub Sportowy” Piechanin
Klub powstał sierpniu 2006 roku wiosce Piechanin z inicjatywy młodych mieszkańców, miłośników piłki nożnej.
- Uczniowski Klub Sportowy "Sportowiec Borowo"
UKS „Sportowiec Borowo” powstał 9 listopada 2006 roku. Siedzibą Klubu jest Gimnazjum w Borowie. Inicjatorami jego powstania byli nauczyciele wychowania fizycznego Gimnazjum w Borowie. Zinstytucjonalizowany Klub prowadzi: Sekcję Lekkiej Atletyki (biegi, skoki i rzuty w konkurencjach lekkoatletycznych) i Sekcję Piłki Siatkowej.
- Ludowy Zespół Sportowy w Głuchowie korzystający z gminnego stadionu w Głuchowie.
- Klub Sportowy HURAGAN Srocko Wielkie.
- Klub Sportowy FENIX TEAM Borowo.

2.6. Demografia i sytuacja gospodarcza gminy

Liczba mieszkańców gminy wynosi **11331 osób**. Miasto zamieszkuje **5307 osób**, co stanowi 46 % ogółu ludności.

Wykres

Źródło: Analiza danych Urzędu Gminy w Czempiniu.

Ludność i kryteria bytowe w gminie Czempień w latach: 2010-2012

Wybrane dane statystyczne	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
Ludność:	11378	11432	11428
Ludność na 1 km kwadr.	80	80	80
Kobiety na 100 mężczyzn	104	105	105
Ludność w wieku nieprodukcyjnym (na 100 osób w wieku produkcyjnym)	52,2	53,0	53,4
Szkoły podstawowe i gimnazjalne	5	5	3
Liczba ludności na 1 przychodnię	2276	2286	2286
Turystyczne obiekty noclegowe	2	2	2
Mieszkania oddane do użytkowania	24	26	51
Pracujący na 1000 ludności*	153	115	110
Bezrobotni zarejestrowani	364	343	393

Ludność w %			
ogółu korzystająca z instalacji:			
Wodociągowej:	95,3	95,3	97,2
Kanalizacyjnej:	58,8	59,0	61,3
Gazowej:	9,8	10,8	15,1

* - Dane dotyczą podmiotów gospodarczych, w których liczba pracujących przekracza 9 i nie dotyczą osób pracujących w rolnictwie.

Źródło: GUS.

W ostatnich latach liczba ludności zamieszkującej Gminę Czempin ulegała niewielkim wahaniom. Można jednak przypuszczać w zależności od stanu gospodarki, migracja ze wsi do miast może być coraz większa, biorąc pod uwagę obecny stan rolnictwa, rozwój techniczny i konkurencję w produkcji rolnej.

W związku z zauważalną tendencją do osiedlania się ludności metropolii poznańskiej na przedmieściach i w miejscowościach przyległych (budownictwo, wykup działek na cele turystyczne i rekreacyjne, wykup działek na cele handlowo-przemysłowe), można się spodziewać, że w przewidywalnej przyszłości Gmina Czempin będzie, dla rozwijającego się Poznania, miejscem równie atrakcyjnym jak obecnie Gminy: Buk, Dopiero czy Czerwonak. Wpłynie to znacząco na dodatnią migrację ludności z innych zakątków Regionu i Wielkopolski. Wpłynie też na wzrost odsetka ludności o wyższych kwalifikacjach zawodowych i społecznych, a także na wzrost atrakcyjności terenów przeznaczonych na sprzedaż (podwyższenie ich wartości i dostępności).

Podobną, rozwojową rolę, spełni budowa kolejnych odcinków samochodowej trasy ekspresowej Poznań - Wrocław ze zjazdem do Gminy Czempin w Piotrowie (ułatwienia komunikacyjne, rozwój działalności handlowo – usługowo - przemysłowej).

Można zatem prognozować konieczność działań dostosowawczych w powyższym kierunku.

Struktura ogółu ludności gminy według płci wykazuje nadwyżkę kobiet nad mężczyznami. Wg danych Urzędu Gminy w Czempiniu na dzień 11 września 2014 roku, w Gminie Czempin, młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (do 18 lat) odnotowano: 1195 osób, w wieku produkcyjnym (18-67 lat): 8080 osób i poprodukcyjnym (67+) 2195 osób.

Dominująca jest zatem grupa ludzi w wieku produkcyjnym, co implikuje konieczność intensyfikacji konstruowania i realizacji zadań Gminy dla tej właśnie grupy – między innymi poprzez wzmocnienie gminnej infrastruktury bytowej.

Znacząca jest też liczba osób w wieku poprodukcyjnym, którym zapewnić należy szeroką ofertę ciekawych propozycji spędzania czasu (kultura, samokształcenie) i ułatwień natury infrastrukturalnej na miejscu.

Kolejna grupa to młodzież w wieku przedprodukcyjnym. Grupie tej należy zapewnić możliwości dotyczące nauki w Gminie Czempin (dostępność, szeroka oferta zajęć i wysoki poziom programu). Tak by przedstawiciele tej grupy mogli podjąć dalszą naukę w szkołach ponad gimnazjalnych i wyższych poza Gminą Czempin.

Bezrobocie w gminie Czempin: stan z 31.05.2014 roku

	Liczba bezrobotnych				Oferty pracy zgłoszone miesiącu sprawozdawczym
	Ogółem	Kobiety	Do 25 roku życia	Długotrwale bezrobotni	
Powiat kościański	2 182	1 255	456	994	237
Czempin	322	188	54	125	16

Źródło: PUP w Kościanie

Stopa bezrobocia na koniec kwietnia 2014 roku, w powiecie kościańskim, wynosiła 8,4% - wynika z danych opublikowanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Poznaniu i była niższa od ubiegłorocznej o 2,1%.

W kwietniu 2014 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy w Kościanie jako bezrobotne zarejestrowanych było 2320 osób to jest o 21,6% mniej niż przed rokiem. 659 bezrobotnych to mieszkańcy miasta Kościana, 325 osób pochodzi z gminy Czempin, 319 z gminy Krzywiń, 566 z gminy Śmigiel i 451 z gminy Kościan.

W powiecie kościańskim w kwietniu 2014 roku aktywnymi formami przeciwdziałania bezrobociu zostało objętych 80 osób. 28 osób to osoby długotrwale bezrobotne. Ponad połowę spośród osób korzystających z aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu stanowiły kobiety. 36 osób to ludzie młodzi do 25. roku życia, natomiast 10 osoby powyżej 50. roku życia, 44 osoby to Mieszkańcy wsi.

W roku ubiegłym podobnymi formami wsparcia w powiecie kościańskim objęto 828 osób bezrobotnych. Starosta Kościański wręczył 66 dotacji dla bezrobotnych na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej oraz 51 dotacji dla przedsiębiorców na doposażenie nowego miejsca pracy. Ponadto 66 osób skierowanych zostało na staże, 34 na prace interwencyjne, 27 na roboty publiczne, a 79 na prace społecznie użyteczne. W ramach inicjatyw aktywizujących Powiatowy Urząd Pracy 12 osobom zrefundował składki ZUS, 12 pokrył koszty studiów podyplomowych, natomiast 210 osób skorzystało ze szkoleń zawodowych.

Charakterystyka Rolnictwa

Gmina Czempin ma charakter głównie rolniczy. Dominuje tu rolnictwo indywidualne. Gospodaruje też Rolnicza Korporacja Spółdzielcza w Czempiniu i TOP FARMS Wielkopolska oraz

Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin Strzelce – oddział Borowo. Ośrodek ten prowadzi badania nad uprawą nowych odmian zbóż, roślin oleistych, w tym maku nisko morfinowego. Grunty po byłych PGR przejęła Agencja Nieruchomości Rolnych Skarbu Państwa. Rozwinięte jest też sadownictwo. W produkcji zwierzęcej przeważa hodowla trzody chlewnej oraz bydła. Wyniki produkcji roślinnej i zwierzęcej są zdecydowanie wyższe od przeciętnych w kraju.

Powierzchnia gruntów rolnych Gminy Czempień

Lp.	Wyszczególnienie	Powierzchnia (ha)
1	Powierzchnia ogółem	14143
2	Grunty orne	10232
3	Sady	770
4	Łąki	955
5	Pastwiska	190
6	Lasy	1808
7	Pozostałe	188

Źródło: Dane gminy

W strukturze zasiewów przeważają zboża, kolejne miejsca zajmują: buraki cukrowe, rzepak, ziemniaki.

Liczba i wielkość gospodarstw rolnych w 2014 roku

Gospodarstwa 1,00 do 5,00 ha	229 gospodarstw
Gospodarstwa 5,01 do 10,00 ha	124 gospodarstw
Gospodarstwa 10,01 do 15,00 ha	80 gospodarstwa
Gospodarstwa 15,01 do 20,00 ha	58 gospodarstw
Gospodarstwa 20,01 do 25,00 ha	34 gospodarstwa
Gospodarstwa 25,01 do 30,00 ha	21 gospodarstw
Gospodarstwa 30,01 do 35,00 ha	12 gospodarstw
Gospodarstwa 35,01 do 40,00 ha	6 gospodarstw
Gospodarstwa 40,01 do 45,00 ha	2 gospodarstwa
Gospodarstwa 45,01 do powyżej	12 gospodarstw

Źródło: Dane statystyczne UG Czempień

Po wejściu Polski do Unii Europejskiej rolnictwo czempińskie zostało postawione przed koniecznością dostosowania swoich gospodarstw do wymogów unijnych. Wielu poradziło sobie z tą sytuacją. Niestety inna grupa rolników (szczególnie z mniejszych gospodarstw), nie jest w stanie podolać stawianym wymogom. Fakt ten jest bardzo niepokojący. Brak miejsc pracy na rynku, a także trudności w utrzymaniu się z nierentownego gospodarstwa stawia rolników w bardzo ciężkiej sytuacji. Część gospodarstw dąży do utrzymania kilku kierunków produkcji, co jest uwarunkowane niepewną sytuacją na rynku zbytu oraz tym, że kondycja finansowa gospodarstw pogarsza się. Część z nich zbliża się do granicy płynności finansowej. Dotyczy to głównie gospodarstw o mniejszym potencjale produkcyjnym, a w szczególności utrzymujących się wyłącznie z produkcji rolnej.

Najważniejsze zakłady rolne to:

- Top Farms Wielkopolska Spółka z o.o. w Piotrowie Pierwszym, użytkujący w gminie Czempień 2324,72 ha gruntów rolnych;
- Rolniczy Kombinat Spółdzielczy w Czempiniu użytkujący w gminie Czempień 2027,47 ha gruntów rolnych.

Z firm prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą do najważniejszych zaliczyć można:

- Przedsiębiorstwo Robót Inżynieryjnych „ECOBUD”, Jerzy Marciniak, Czempień, ul. Floriana Marciniaka 8
- HANROL CZEMPIŃ Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe Spółka z o.o., Czempień, ul Kolejowa 38
- Spółdzielnia Mleczarska w Śremie, ul. Mickiewicza 9, zakład w Czempiniu, ul. Poznańskie Przedmieście 33
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” w Czempiniu, ul. Kolejowa 34

Wykaz liczby aktywnych przedsiębiorców w gminie Czempień – wrzesień 2014 rok:

Branża	Liczba
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo, rybactwo	15
Przetwórstwo przemysłowe	75
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych.	1
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	4
Budownictwo	152

Handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	184
Transport i gospodarka materialna	49
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi.	11
Informacja i komunikacja	6
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	18
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości.	2
Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	31
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	16
Edukacja	10
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	16
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	3
Pozostała działalność usługowa	25
Łączna ilość przedsiębiorców	618

Zródło: Dane Urzędu Gminy

Na terenie miasta znajduje się oddział Powszechnej Kasy Oszczędnościowej BP, oddział Banku Spółdzielczego z Ponieca i oddział BZ WBK.

2.7. Oświata i kultura

Na terenie Gminy Czempień funkcjonuje Gimnazjum w Borowie oraz szkoły podstawowe w Czempiniu i Głuchowie:

- Gimnazjum im. Prof. Stanisława Kielicha w Borowie, 64-020 Czempień
- Szkoła Podstawowa im. Bohaterów Westerplatte ul. Kolejowa 3, 64-020 Czempień
- Szkoła Podstawowa w Głuchowie Głuchowo ul. Kościańska 28/32, 64-020 Czempień

W gminie Czempień funkcjonuje Przedszkole Samorządowe przy ul. Nowej 4, 64-020 w Czempiniu. Przedszkole posiada trzy oddziały:

- ul. Borówko Stare 1, 64-020 Czempień
- Stary Gołębin 13, 64-020 Czempień
- Jarogniewice, ul. Poznańska 4, 64-020 Czempień

W Czempiniu funkcjonuje też Niepubliczne Przedszkole „Leśna Rodzinka” z siedzibą: ul. Kościelna 1, 64-020 Czempień.

Biblioteka Publiczna

W Czempiniu, przy ul. Parkowej 2 funkcjonuje **Biblioteka Publiczna** im. Czesława Przygodzkiego.

Pierwszą biblioteką w Czempiniu była "Czytelnia Ludowa", którą założył ówczesny proboszcz Karol Kiełczewski. Mieściła się ona w salce przy kościele. Działała aż do wtargnięcia do Czempinia żołnierzy niemieckich. Na półkach biblioteki znajdowało się wówczas 830 tomów. W tym samym czasie powstały Biblioteka Związku Strzeleckiego (licząca 205 pozycji), Biblioteka Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Męskiej i Żeńskiej (300 pozycji). Prawie wszystkie książki z trzech wymienionych bibliotek zostały zniszczone podczas wojny. Pozostały tylko te, które przechowali czytelnicy. Po odzyskaniu przez Polskę niepodległości powstał w Czempiniu Miejski Komitet Biblioteczny, z panem Florianem Florkowskim na czele. Jego zadaniem było zorganizowanie biblioteki. Uroczyste otwarcie Miejskiej Biblioteki Publicznej nastąpiło 16 stycznia 1948 roku. Mieściła się ona przy ulicy 24 stycznia. Później została przeniesiona do pałacu, a następnie na ulicę Gruszkową. Obecnie pomieszczenia biblioteki znajdują się przy ulicy Parkowej.

Hasło przewodnie biblioteki brzmi: *„Biblioteka i jej pracownicy są dla czytelników i są otwarci na wszelkie ich propozycje i nowinki.”*

Placówka obejmuje 2 oddziały:

- Oddział dla dorosłych
- Oddział dla dzieci

Biblioteka posiada trzy filie na terenie Gminy Czempień:

- Filia Biblioteki w Głuchowie
- Filia Biblioteki w Borowie
- Filia Biblioteki w Starym Gołębinie

Wzięciem cieszy się też usługa: książka na telefon.

Biblioteka Publiczna w Czempiniu prowadzi też szereg wydarzeń kulturalnych: tematyczne konkursy, wystawy, warsztaty, prelekcje, spotkania z ciekawymi postaciami, okolicznościowe uroczystości, koncerty.

Za powyższą działalność, bibliotekę odznaczono Medalem „Za zasługi dla Województwa Wielkopolskiego”.

Centrum Kultury

W dniu 1 kwietnia 2001 roku, jako gminna jednostka budżetowa, powstało **Centrum Kultury Czempin**. Siedziba mieści się przy ul. Stęszewskiej 27 w Czempiniu. W skład Centrum wchodziły wówczas biblioteka oraz dom kultury. Z dniem 1.04.2005 r. Uchwałą Nr XXIX/193/04 Rady Miejskiej w Czempiniu dokonany został podział gminnej instytucji kultury na Bibliotekę Publiczną w Czempiniu oraz Centrum Kultury Czempin, którego przedmiotem działań stało się prowadzenie działalności rozwijającej i zaspokajającej potrzeby kulturalne mieszkańców Gminy Czempin.

Do najważniejszych zadań Centrum Kultury Czempin należy obecnie: rozpoznawanie, wzbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych mieszkańców gminy Czempin, tworzenie warunków dla rozwoju amatorskiego, społecznego ruchu artystycznego, współdziałanie ze szkołami, przedszkolem oraz innymi placówkami oświatowymi w celu podniesienia poziomu edukacji kulturalnej oraz wychowania przez sztukę dzieci i młodzieży, współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi, stowarzyszeniami na rzecz upowszechnienia i ochrony kultury, promocji i wsparcia twórczości kulturalnej.

Edukacja Artystyczna Centrum Kultury Czempin obejmuje działalność: Młodzieżowej Kapeli Dudziarskiej, Pracowni Plastycznej, Sekcji Tkaniny Artystycznej, Sekcji Wokalna „Allegro”, Klubu Fotograficznego „ZUM”, Duetu „Magnus”, Sekcji Musicalowej, Klubu Malucha, Baletu z Elementami Tańca Współczesnego.

Ponadto Centrum Kultury Czempin współpracuje z Czempiniskim Towarzystwem Śpiewaczym „Harfa” i Stowarzyszeniem Przyjaciół i Sympatyków Ziemi Czempiniskiej.

Cykliczne imprezy organizowane przez Centrum Kultury Czempin to: Koncert tematyczny na początku roku, Kino dla Wymagających, Finał WOŚP, Balik Karnawałowy, Koncert Walentynkowy, Konkursy Plastyczne, Dzień Kobiet, Sesje fotograficzne, Koncert Wielkanocny, Wystawy fotograficzne, Konkurs Piosenki Dziecięcej i Młodzieżowej Czempin Song, Dni Czempinia, Tygodnie Działań Artystycznych, Wielki Finał TDA, Plenerowe Kino Letnie, Dożynki Gminne, Turnieje Wsi, Turnieje Dudziarzy Wielkopolskich, Sylwester.

Obok imprez plenerowych, Centrum Kultury stara się również organizować inne zajęcia, jest to jednak znacznie utrudnione ze względu na brak sali widowiskowej, która dała by szansę na przygotowanie koncertów, przeglądów, wieczorków poetyckich, pokazów i wystaw. Wszelkie nasze

pomysły – jak np. Gminne dyktando ortograficzne z okazji 11 listopada, które wymagają większego pomieszczenia organizowane są dzięki gościnności innych instytucji.

2.8. Infrastruktura Techniczna

KOMUNIKACJA

Długość dróg gminnych wynosi 70,70 km.

Szkielet układu drogowego gminy stanowią drogi:

Drogi na terenie Gminy Czempień

Rodzaj drogi	Długość (km)
Krajowe	8,20
Wojewódzkie	14,48
Powiatowe	67,80
Gminne	70,70

Zródło: Dane uzyskane z Zarządu Dróg Krajowych w Lesznie, Zarządu Dróg Wojewódzkich w Kościanie i Zarządu Dróg Powiatowych w Kościanie.

Komunikacja PKS – główne kierunki: Poznań, Śrem, Kościan

Komunikacja PKP – Poznań – Wrocław

GOSPODARKA WODNO - ŚCIEKOWA

Zaopatrzeniem w wodę i odprowadzaniem ścieków na terenie gminy Czempień zajmują się obecnie Zakład Gospodarki Komunalnej w Czempiniu – zakład budżetowy gminy oraz P.P.H.U. „EKO-TECH” Sp. z o.o. i Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Śremie Sp. z o.o. (zajmujący się jedynie zaopatrywaniem w wodę części gminy). Właścicielami urządzeń do zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków (ujęć wody, stacji uzdatniania, sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków) jest gmina. Inwestycje dokonywane są z budżetu gminy i z pozyskaniem funduszy zewnętrznych. Rada Miejska w Czempiniu zatwierdza plany budżetu i plany inwestycyjne.

Obecnie w gminie Czempień prowadzone są intensywne prace zmierzające do podłączenia jak największej możliwej liczby gospodarstw do centralnej gminnej oczyszczalni ścieków. Czyni się tak, aby maksymalnie wykorzystać jej możliwości techniczne, uwzględniając centralne położenie oczyszczalni w stosunku do całej gminy oraz korzystne warunki terenowe, przewiduje się stworzenie na terenie całej gminy jednolitej sieci kanalizacyjnej.

Ścieki komunalne, docierające do oczyszczalni i tam oczyszczane, odpowiadają normom narzucanym przez przepisy prawa polskiego oraz wytycznym Unii Europejskiej (91/271/EEC).

Wszystkie ścieki po procesie oczyszczania spełniają warunki wymagane prawem polskim i Unii Europejskiej.

Dzisiejsza oczyszczalnia ścieków o przepustowości $Q_{d\acute{s}r} = 2100m^3/d$ jest wyposażona w urządzenia zapewniające eliminację azotu i – częściowo – fosforu. Jest to duża komunalna oczyszczalnia ścieków, w której utylizuje się większość nieczystości pochodzących od przyłączonych użytkowników. Stare oczyszczalnie ścieków działające przede wszystkim w mniejszych miejscowościach, takich jak Borowo, Stary Gołębin i Piotrowo były i są stopniowo odciążane. W kolejnych latach ścieki z terenów ich zlewni trafią natomiast do Czempinia. Jakość ścieków oczyszczonych odpowiada parametrom wymaganym obowiązującymi przepisami, co potwierdzają analizy laboratoryjne SANEPID-u. W niektórych miejscowościach gminy istnieją już sieci kanalizacyjne.

Powstający przy oczyszczaniu ścieków nadmierny osad przetwarzany jest na nawóz i wykorzystywany jest rolniczo przez okolicznych rolników. Istniejąca oczyszczalnia ścieków w Czempiniu spełnia wymagane kryteria stawiane przepisami polskimi i unijnymi. Badania jakości odprowadzanych ścieków oczyszczonych do odbiornika potwierdzają osiągnięcie przez oczyszczalnię wymaganych parametrów.

Bardzo duże znaczenie dla regionu i jego dalszego rozwoju ma dobrze funkcjonująca infrastruktura. Do funkcjonującej infrastruktury zalicza się również między innymi dobrze funkcjonującą gospodarkę wodno – ściekową. Z uwagi na wysoki stopień zaopatrzenia w wodę konieczne jest również stworzenie odpowiedniego systemu kanalizacyjnego.

Sieć kanalizacyjna w zasięgu oczyszczalni musi być tak rozbudowana, aby ścieki pochodzące od wszystkich mieszkańców i zakładów docierały do jednej oczyszczalni, która jest zdolna do odpowiedniego oczyszczenia ścieków, wówczas będzie można stwierdzić poprawę jakości wprowadzania ścieków do odbiornika oraz zmniejszenie obciążenia środowiska.

Poprzez ulepszenie warunków środowiska, a co za tym idzie jakości życia, zapewniony jest zrównoważony rozwój regionu. Utrzymanie czystości wód powierzchniowych może przyczynić się też do rozwoju tzw. „łagodnej turystyki”. Nadrzędnym celem powinna stać się wytyczna ramowa dotycząca gospodarki wodnej UE, która mówi o osiągnięciu „dobrego stanu” zbiorników wodnych i wód gruntowych. Cel ten można osiągnąć tylko poprzez modernizację i rozbudowę stacji i sieci wodociągowych, kanalizacyjnych i oczyszczalni ścieków.

GOSPODARKA ODPADAMI

Gmina jest Członkiem Założycielem Związku Międzygminnego Centrum Zagospodarowania Odpadów „Selekt”. Związek, we współpracy z firmą TEW Entsorgung GmbH & Co, KG, utworzył nowoczesne Centrum Zagospodarowania Odpadów w Sołectwie Piotrowo Pierwsze.

ZM CZO „Selekt” zrzesza i obsługuje obecnie 21 gmin. Gospodarka odpadami w tych Gminach należy do uregulowanych. Na podstawie Ustawy o utrzymaniu porządku i czystości prowadzona tam jest segregacja odpadów. Działa też Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych i Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych.

ZAOPATRZENIE W GAZ

Od 2002 roku trwa rozbudowa sieci gazowej w gminie. Inwestycję prowadzi spółka KRI z Wysogotowa k. Poznania. Dalszy rozwój sieci uzależniony jest od popytu. Wielkość popytu ogranicza sytuacja materialna mieszkańców oraz stosunkowo wysoka cena gazu, szczególnie w stosunku do węgla.

TELEKOMUNIKACJA

W latach 1997 – 1998 dokonano gruntownej modernizacji i rozbudowy sieci telekomunikacyjnej na terenie gminy. Wszyscy mieszkańcy uzyskali możliwość przyłączenia do sieci telefonicznej. Zakres proponowanych usług obejmuje wszystkie usługi oferowane przez Telekomunikację Polską S.A. ze stałymi łączami internetowymi łącznie.

ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ

Zaopatrzeniem w energię elektryczną zajmują się dwa oddziały (rejony) terenowe przedsiębiorstwa Grupa Energetyczna ENEA S.A.:

- Rejon Kościan – miejscowości Słonin i Betkowo
- Rejon Września – pozostałą część gminy

Aktualnie nie ma problemów z zabezpieczeniem potrzebnej mocy.

3. Analiza SWOT

Klasykarnym narzędziem stosowanym od wielu lat w analizie strategicznej jest zestawienie mocnych i słabych stron gminy oraz określenie jej szans i zagrożeń rozwojowych, a więc analiza SWOT. Nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów:

- strengths (mocne strony)
- weaknesses (słabe strony)
- opportunities (szanse)
- threats (zagrożenia)

Szansa jest to kombinacja czynników, okoliczności, zjawisk, procesów występujących w otoczeniu podmiotu w określonym miejscu i czasie, które mają lub mogą mieć korzystny wpływ na jego funkcjonowanie i rozwój. Szanse są niezależne od podmiotu, a podmiot nie ma na nie bezpośredniego wpływu.

Zagrożenie jest to kombinacja czynników, okoliczności, zjawisk, procesów występujących w otoczeniu podmiotu w określonym miejscu i czasie, które mają lub mogą mieć niekorzystny wpływ na jego funkcjonowanie i rozwój. Zagrożenia mają charakter zewnętrzny wobec podmiotu.

Mocne strony są to walory podmiotu pozwalające na wykorzystanie szans występujących w otoczeniu i przeciwdziałanie występującym zagrożeniom. Podmiot bezpośrednio lub pośrednio wpływa na swe atuty. Silne strony są pozytywnymi cechami charakterystycznymi dla podmiotu.

Słabe strony to niekorzystne cechy podmiotu uniemożliwiające wykorzystanie szans występujących w otoczeniu i przeciwdziałanie występującym zagrożeniom.

Punktem wyjścia w procesie określenia celów strategicznych jest odpowiedź na pytania:

1. Czym jest gmina dziś?
2. Czym powinna być w przyszłości, jaką mamy wizję jej funkcjonowania?
3. Jaka powinna być droga dojścia do pożądanego przyszłego stanu, jakie rozwiązania musimy wybrać?

Zbudowanie planu strategicznego gminy jest rzeczą konieczną i bardzo ważną dla jej dalszego rozwoju. Oczekiwanie na korzystniejsze okoliczności zewnętrzne oraz uzależnienie od nich dalszych działań i decyzji, byłoby błędem. Trzeba bowiem szukać zwiększenia efektywności gospodarowania i poprawy warunków życia mieszkańców gminy nawet w takich sytuacjach, gdy zewnętrzne warunki działania nie ulegają korzystnym zmianom. Zakładać należy jedynie, że szanse i zagrożenia mogą się zwiększyć lub zmniejszyć i w miarę możliwości tendencje te w planie uwzględnić. Aby dokonać zmian w infrastrukturze potrzeba kilku lat, a jest to sektor o zasadniczym znaczeniu z punktu widzenia nowych inwestycji gospodarczych i ochrony środowiska. Przemiany kulturowe, zmiany wzorców postępowania, przyjętych hierarchii w systemie wartości dokonują się jeszcze wolniej. Zatem strategia gminy musi uwzględnić kilku, a nawet kilkunastoletni okres. W ramach tego okresu ustala się hierarchię poszczególnych celów i program jego realizacji na okres najbliższych lat.

Opracowany plan rozwoju powinien być tworem elastycznym, dającym się łatwo przystosować do zachodzących zmian, w związku z czym powinien być aktualizowany i modyfikowany. Ważny jest monitoring i stała kontrola.

Analiza SWOT polega na określeniu silnych i słabych stron gminy we wszystkich sferach:

- Środowisko
- Sfera społeczna
- Sfera gospodarcza
- Sfera techniczna

Zakres diagnozy dla gminy Czempin jest analizą zebranych materiałów, przeprowadzoną według grup tematycznych. Diagnoza dotyczy wewnętrznych i zewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy i ma na celu rozpoznanie silnych i słabych stron lokalnej gospodarki oraz określenie szans i zagrożeń, jakie mogą wystąpić w otoczeniu.

Szanse i zagrożenia to zespół warunków składających się a realia, w jakich gmina funkcjonuje: układ polityczny, prawny, ekonomiczny, systemowy powiatu, województwa, kraju. Gmina nie ma na nie wpływu. Ma natomiast wpływ na silne i słabe strony – czynniki ułatwiające lub utrudniające rozwój gminy.

ŚRODOWISKO

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Oczyszczalnia ścieków • Rozbudowywana kanalizacja • System oczyszczania miasta • Międzygminne wysypisko śmieci • Segregacja śmieci 	<ul style="list-style-type: none"> • Niedobór kanalizacji poza obrębem miasta
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie • Rozbudowa przedmieść miasta Poznania • Włączenie Czempina do poznańskiej strefy aglomeracyjnej • Ekologiczne wymogi unijne • Bliskość Wielkopolskiego Parku Narodowego • Park Krajobrazowy im. D. Chłapowskiego • Dostępność funduszy unijnych • Umieszczenie problemów ochrony środowiska w programach nauczania w szkołach • Moda na zdrowy tryb życia i ekologię • Możliwość różnicowania działalności gospodarstw rolnych (agroturystyka) • Zalesianie gruntów klas V i VI 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak wystarczających środków finansowych na aktywną ochronę środowiska • Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa • Degradacja środowiska (gleb i wód gruntowych) na skutek nielegalnego odprowadzania ścieków • Intensyfikacja produkcji rolnej

SFERA SPOŁECZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Działalność Czempieńskiego Centrum Kultury • Biblioteka, • Hala sportowa „Herkules” • Boisko ORLIK • Siłownia napowietrzana „Krąg Herkulesa” • Odnowione Sale Wiejskie, • Stowarzyszenie Przyjaciół i Sympatyków Ziemi Czempieńskiej, • Działalność Ochotniczej Straży Pożarnej • Chóry: CTS Harfa, Chór Młodzieżowy „Polihymnia” • Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Czempień • Parafie i działające przy nich organizacje i środowiska • Koła Gospodyń Wiejskich • Pismo lokalne • Imprezy promujące gminę • Dobry dostęp do opieki medycznej • Duże nakłady na inwestycje oświatowe • Dostęp do komputerów i Internetu • Działalność Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Programy profilaktycznej • Dobrze rozwinięta opieka przedszkolna • Działalność klubów i stowarzyszeń sportowych 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak transportu podmiejskiego • Bezrobocie • Niedobór mieszkań socjalnych • Słabe wyposażenie policji • Brak gabinetów stomatologicznych w szkołach • Bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej • Brak poczucia bezpieczeństwa • Brak punktu informacji turystycznej • Brak muzeów

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Nowe rynki pracy w Unii Europejskiej • Możliwość zmiany kwalifikacji zawodowych • Możliwość wykorzystania funduszy unijnych • Zachowanie zwyczajów i tradycji gminy • Łatwiejszy dostęp do kultury • Poprawa bazy i stanu technicznego obiektów sportowo – rekreacyjnych • Promocja gminy w mediach w zakresie sportu i rekreacji • Reforma edukacji • Rozwój szkolnictwa wyższego • Tworzenie warunków dla rozwoju budownictwa jednorodzinnego i komunalnego • Wzrost poziomu wykształcenia, zwłaszcza środowisk wiejskich 	<ul style="list-style-type: none"> • Niewłaściwa działalność NFZ • Zmniejszanie środków finansowych na oświatę, kulturę i sport • Postępujące ubożenie społeczeństwa • Brak środków państwowych na profilaktykę zdrowotną i rozwój edukacji • Rosnące koszty edukacji • Początek patologii społecznej • Migracja talentów i ludzi młodych do dużych ośrodków miejskich i za granicę • Starzenie się społeczeństwa • Zwiększająca się liczba bezdomnych • System podatkowy dla rolników • Duże bezrobocie

Z analizy sytuacji w gminie wynika, że obecnie dbałość o oświatę i kulturę należą do priorytetowych działań władz samorządu. Udział wydatków na oświatę w budżecie gminy jest duży, władze starają się stworzyć dobre warunki w szkołach. Znana jest aktywność Czemińskiego Centrum Kultury, Biblioteki Publicznej, Stowarzyszenia Przyjaciół i Sympatyków Ziemi Czemińskiej, Chóru Czemińskiego Towarzystwa Śpiewaczego „Harfa”, Chóru Młodzieżowego „Polihymnia”, stowarzyszeń sportowych Związku Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Oddział Czemiń, Parafii i działających przy nich organizacji i środowisk, Kół Gospodyń Wiejskich, Ochotniczych Straży Pożarnych.

W gminie dość dobrze rozwiązany jest problem podstawowej opieki medycznej i monitorowanie stanu zdrowia mieszkańców. Na uwagę zasługuje bliskość dwóch szpitali, w których mieszkańcy mogą uzyskać świadczenia specjalistyczne.

Ze sprawozdania złożonego przez Powiatowego Komendanta Policji wynika, że notuje się wysoki wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw. Nie oznacza to jednak wyraźnego zwiększenia poczucia bezpieczeństwa.

SFERA GOSPODARCZA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Szlak komunikacyjny PKP Poznań – Wrocław • Dobrze rozwinięte rolnictwo • Pismo lokalne • Imprezy promujące gminę • Działająca grupa producentów trzody chlewnej • Dostęp do komputerów i Internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obwodnicy miasta • Brak gruntów gminnych pod inwestycje • Bezrobocie • Brak promocji gospodarczej • Słabo rozwinięta baza agroturystyczna
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Uczestnictwo Polski w Unii Europejskiej • Możliwość pozyskania dotacji unijnych i innych zewnętrznych źródeł finansowania • Pozyskiwanie inwestorów spoza gminy • Stworzenie systemu informacji inwestycyjnej • Możliwość stworzenia spójnego i kompleksowego programu gospodarczego dla gminy • Położenie gminy w regionie o dobrych tradycjach gospodarczych • Współpraca z gminami zagranicznymi • Unowocześnienie gospodarstw • Duży potencjał produkcyjny rolnictwa • Budowa zakładów na gruntach niższych klas bonitacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • Pogorszenie sytuacji w sektorze finansów publicznych • Niestabilna polityka państwa wobec rolnictwa • Niestabilny i skomplikowany system prawny • Brak zachęt systemowych dla inwestorów wewnętrznych i zewnętrznych • Ograniczone możliwości powiększenia rynku zbytu produktów przemysłowych i rolnych • Zbyt mały eksport i duży import towarów • Pakiety kontrolne wielu firm w rękach kapitału zagranicznego • Nieuzbrojone tereny przeznaczone dla

<ul style="list-style-type: none"> • Podwyższenie poziomu technologii • Bliskość Poznania i oddziaływanie jego środowisk intelektualnych • Możliwość wykorzystania do celów gospodarczych gruntów niezabudowanych • Przewidywany wzrost gospodarczy • Tendencja wzrostowa poziomu wykształcenia społeczeństwa • Zmiana programu edukacyjnego na bardziej pro przedsiębiorczy 	<p>inwestorów</p> <ul style="list-style-type: none"> • Brak kapitału polskiego • Niska siła nabywcza społeczeństwa lokalnego • Brak współpracy przedsiębiorstw • Koncentracja instytucji wspierających rozwój przedsiębiorczości w ośrodkach miejskich • Brak wysoko wykwalifikowanych kadr • Uprawa gruntów rolnych przy ruchliwych trasach komunikacyjnych • Malejąca ilość zakładów przetwórstwa rolnego • Wysokie koszty produkcji rolnej • Sprzeczność interesów rozwijającej się gospodarki i ochrony przyrody
--	---

Na gospodarczy charakter Gminy Czempin wpływa to, że jest ona gmina w przewadze rolnicza. Część gminy to miejscowości popegeerowskie, a część z przewagą indywidualnych gospodarstw rolnych, które w ostatnim okresie rozwijają się i specjalizują zyskując utrzymanie. Zwiększeniu ulega liczba osób prowadzących działalność gospodarczą. Od lat obserwowany jest wzmożony ruch budowlany.

SFERA TECHNICZNA

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Szlak komunikacyjny PKP Poznań – Wrocław • Oczyszczalnia ścieków, • Centrum Zagospodarowania Odpadów Selekt, • Infrastruktura selektywnej zbiórki 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak obwodnicy miasta • Brak transportu podmiejskiego • Stopniowo likwidowane, choć jeszcze istniejące bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej • Konieczność modernizacji centrum

<p>odpadów komunalnych</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rozbudowywana kanalizacja • Zwodociągowanie • Telefonizacja • System oczyszczania miasta • Gazyfikacja • Poszerzający się dostęp do komputerów i Internetu 	<p>miasta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konieczność rozbudowy dróg
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Położenie na skrzyżowaniu wielu dróg, w tym drogi krajowej o pierwszorzędnym znaczeniu, dróg powiatowych, co stwarza dogodne połączenie z gminami ościennymi • Pozyskiwanie środków spoza gminy (również z UE) • Bliskość drogi krajowej, a w przyszłości ekspresowej • Modernizacja dróg • Wydzielenie terenów pod aktywizację gospodarczą • Rozwój nowych technologii i możliwość ich wykorzystania • Szybki rozwój łączności bezprzewodowej • Rozbudowa i unowocześnienie infrastruktury technicznej • Przekwalifikowanie terenów pod budownictwo mieszkaniowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak środków na budownictwo mieszkaniowe • Niestabilność prawa • Rosnące ceny mieszkań • Rosnące koszty inwestycji w zakresie infrastruktury technicznej • Wahające się ceny materiałów budowlanych • Malejące zainteresowanie inwestorów z zewnątrz • Brak środków finansowych na modernizację infrastruktury • Duża liczba koniecznych inwestycji i remontów w oświacie • Ubożenie społeczeństwa • Wzrastający ruch kołowy o coraz wyższym tonażu • Niszczenie starówki miasta poprzez nasilony transport ciężarowy

Najbardziej dotkliwym problemem w sferze infrastruktury technicznej jest słaba jakość drogi wojewódzkiej 310. Znaczne nasilenie ciężkiego transportu przez centrum miasta drogą wojewódzką 310 rzutuje na bezpieczeństwo mieszkańców poruszających się po tych drogach. Nasilony transport ciężarowy w znaczny sposób zakłóca ciszę nocną mieszkańcom, gdyż ruch na drodze wojewódzkiej 310 panuje nawet w godzinach nocnych. Od przejeżdżających TIR-ów cierpią fundamenty Kościoła p.w. św. Michała Archanioła. Dodatkowym utrudnieniem jest brak transportu publicznego ułatwiającego mieszkańcom dojazd do stolicy gminy i dalej do połączeń PKP Poznań – Wrocław, gdyż spora część mieszkańców pracuje poza terenem gminy.

Prawie wszystkie gospodarstwa domowe mają dostęp do sieci wodociągowej. W trakcie budowy pozostaje sieć kanalizacyjna. Gmina posiada oczyszczalnię ścieków, a sieć kanalizacyjna jest rozbudowywana.

Wprowadzony jest system selekcji i zbiórki odpadów, działa Centrum Zagospodarowania Odpadów „Selekt” w Piotrowie Pierwszym, wdrażana jest i funkcjonuje tzw. „Ustawa śmieciowa”, na nowych zasadach regulująca segregację i gospodarkę odpadami. nowoczesne wysypisko znajduje się na granicy gminy. W roku 2004 powstał związek 11 gmin o nazwie Związek Międzygminny Centrum Zagospodarowania Odpadów SELEKT w Czempiniu, który z powodzeniem spełnia powyższe misje.

4. Misja

Misja określa obraz gminy w przyszłości oraz jest deklaracją wartości i przekonań leżących u podstaw podejmowania określonych działań przez władze samorządowe. Misja wyraża przekonanie, że gmina Czempin ma szansę stać się miejscem atrakcyjnym zarówno dla mieszkańców, jak i inwestorów. Cel ten może być osiągnięty w oparciu o własne zasoby i możliwości rozwoju (silne i słabe strony gminy) oraz warunki stworzone przez otoczenie (szanse i zagrożenia rozwojowe).

MISJA

Czempin – gmina otwarta, stwarzająca dobre warunki rozwoju, która dzięki efektywnemu wykorzystaniu zasobów lokalnych, doskonaleniu infrastruktury i stymulowaniu przedsiębiorczości, staje się miejscem przyjaznym dla swoich mieszkańców, przybyszów i inwestorów.

Misja została sformułowana na podstawie obserwacji oczekiwań mieszkańców Gminy Czempin, dotyczących najbardziej potrzebnych inwestycji i przedsięwzięć. Zrealizowanie misji formułującej wizję gminy w najbliższych latach, jest uwarunkowane dostosowaniem wszystkich celów strategicznych, operacyjnych oraz zadań do zawartej w niej treści.

5. Strategiczne cele rozwoju gminy

Misja wskazuje jedynie najważniejsze dążenia istotne dla mieszkańców gminy Czempin. Sprawne funkcjonowanie samorządu gminnego powinno opierać się na sformułowanym planie strategicznym, w którego skład wchodzi cele strategiczne, operacyjne i zadania. Są one pochodną celów ogólnospołecznych, obejmujących przede wszystkim ochronę środowiska, warunki życia ludności i efektywność gospodarki. Cele są uszczegółowieniem misji. Cele strategiczne odnoszą się do konkretnej rzeczywistości, z którą aktualnie mamy do czynienia. Cel w kategoriach strategicznych jest rozumiany jako kierunek działania. Cele strategii powinny łączyć dążenia i konkretne działania wszystkich uczestników życia społecznego i gospodarczego. Plan strategiczny gminy Czempin obejmuje cztery obszary strategiczne:

- **Infrastruktura techniczna**
- **Warunki socjalno - bytowe ludności**
- **Gospodarka**
- **Sport i turystyka**

Dla każdego z obszarów wyodrębniono cele strategiczne. Są one sformułowane w oparciu o diagnozę stanu obecnego, analizę SWOT oraz przyjętą wcześniej wizję.

Cele strategiczne są fundamentem zrównoważonego rozwoju gminy i wyznaczane są przy założeniu maksymalizacji efektywności gospodarczej i osiągnięcia najwyższego poziomu warunków życia mieszkańców gminy. Stopień osiągnięcia celów strategicznych będzie zarazem stopniem skutecznego zrealizowania strategii.

1. Infrastruktura techniczna

→ Cel strategiczny nr 1:

Poprawa infrastruktury technicznej i komunikacji na terenie gminy

2. Warunki socjalno - bytowe ludności

→ Cel strategiczny nr 2:

Rozwój infrastruktury społecznej

3. Gospodarka

→ Cel strategiczny nr 3:

Rozwój gospodarczy gminy

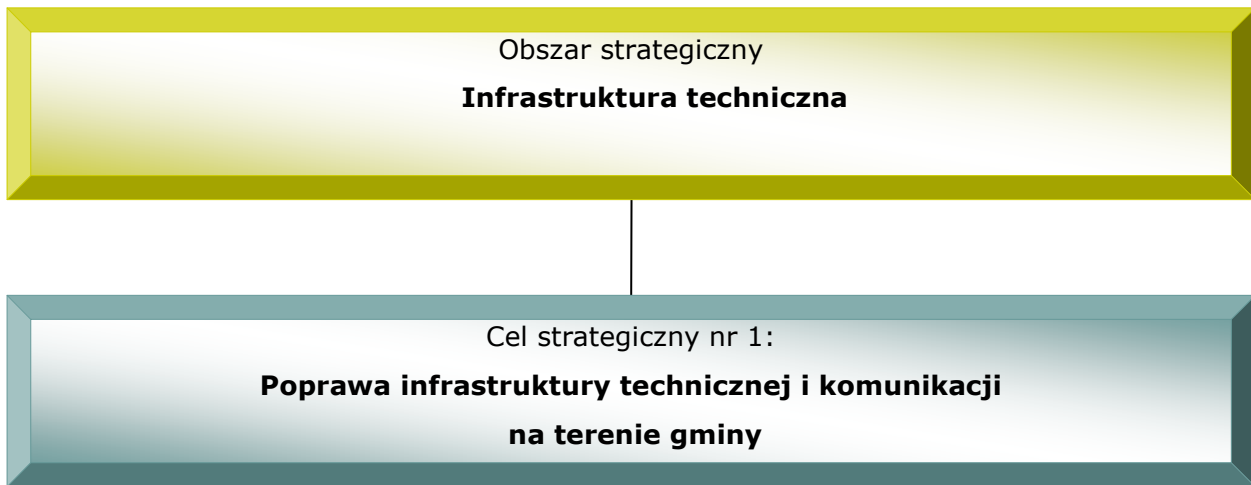
4. Sport i turystyka

→ Cel strategiczny nr 4:

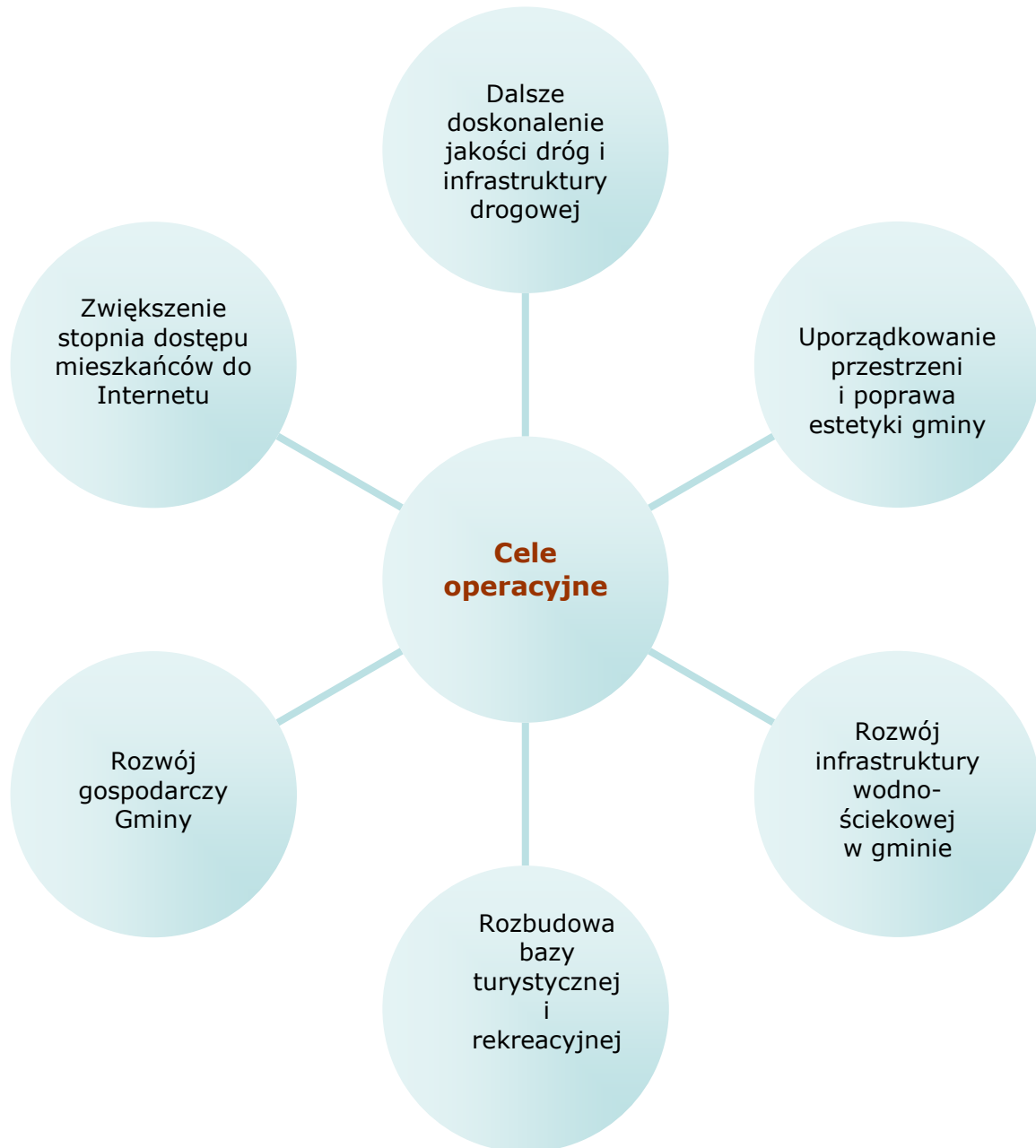
Rozbudowa bazy turystycznej i rekreacyjnej gminy

Cele strategiczne sformułowane w niniejszej strategii zostały określone w oparciu o konsultacje (ankieta) z przedstawicielami sektora prywatnego, instytucjami, organizacjami społecznymi, jak i władzami samorządowymi. Prace nad przygotowaniem dokumentu opierały się o sondaż opinii. Mieszkańcy gminy zostali objęci badaniem kwestionariuszowym. Wyniki mają kluczowe znaczenie w identyfikacji problemów społeczno – gospodarczych mieszkańców Gminy Czempień.

W ramach każdego celu strategicznego określone zostały cele operacyjne oraz szczegółowe zadania. Realizacja zadań pozwoli na osiągnięcie wyżej wymienionych celów.

Wyposażenie gminy w infrastrukturę techniczną jest podstawowym warunkiem dynamicznego rozwoju gospodarczego obszaru. Korzystne położenie w pobliżu aglomeracji poznańskiej stwarza możliwość pozyskania cennych inwestorów krajowych i zagranicznych. Największą zachętą dla nowych przedsiębiorców jest dogodna infrastruktura techniczna. Bagatelizowanie konieczności rozbudowy infrastruktury byłoby zaprzepaszczeniem szansy na wzbogacenie się gminy. Analizując aktualny poziom wyposażenia gminy w infrastrukturę techniczną i uwzględniając potrzeby w tym zakresie, określono cele operacyjne.

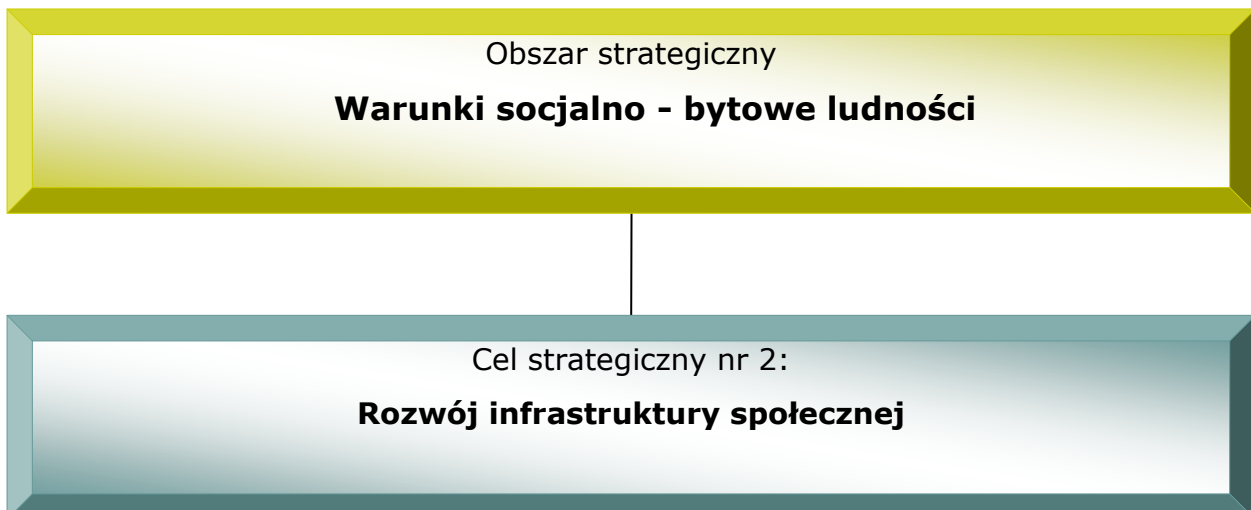

Zadania:

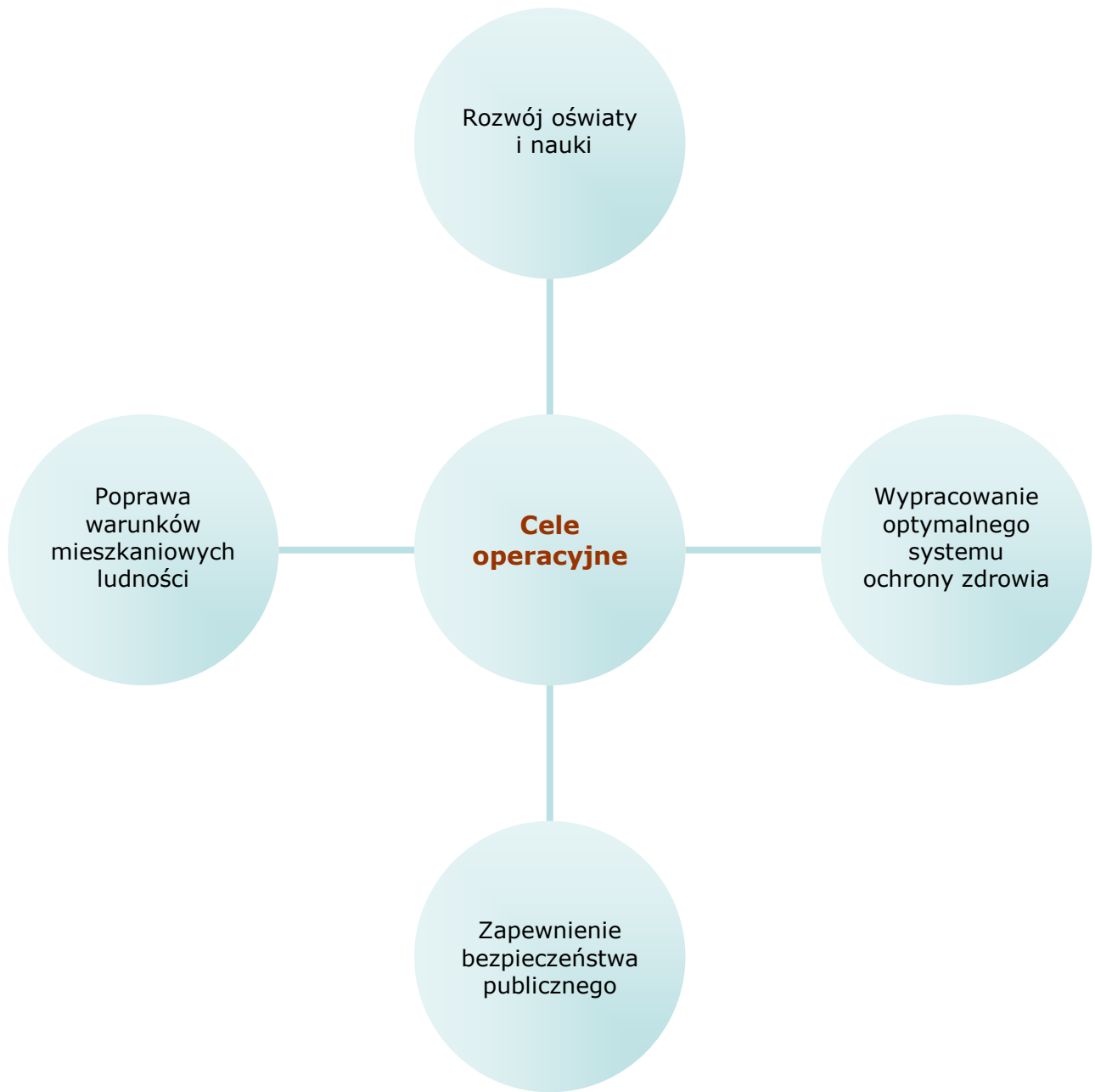
- Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych
- Budowa obwodnicy miasta Czempinia
- Budowa chodników
- Budowa ścieżek rowerowych
- Współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich
- Budowa zatok i wiat przystankowych
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich gminy

- Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nowych osiedli mieszkaniowych w okolicach Czempinia
- Modernizacja centralnej oczyszczalni ścieków w Czempiniu
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków
- Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej
- Rozbudowa sieci gazociągowej
- Zwiększenie stopnia oświetlenia gminy
- Zakładanie nowych terenów zielonych
- Wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii
- Rozwój sieci teleinformatycznych

Najważniejszym efektem realizacji zadań w obszarze strategicznym „Infrastruktura techniczna” będzie zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej gminy. Zaowocuje to przyrostem miejsc pracy, również na obszarach wiejskich. Nastąpi poprawa jakości usług transportowych, co przyczyni się do skracania czasu podróży i obniżenia kosztów komunikacyjnych. Nastąpi poprawa stanu bezpieczeństwa w transporcie oraz obniżenie nakładów ponoszonych na pokrycie szkód powstałych w wyniku wypadków drogowych. Poprawa ładu przestrzennego i estetyki wpłynie pozytywnie na wizerunek gminy oraz zadowolenie mieszkańców. Zmniejszenie zanieczyszczenia gleb, powietrza oraz wód gruntowych przyczyni się do ochrony walorów przyrodniczych gminy.

Rozwój gminy w dużym stopniu uzależniony jest od wykształcenia i kultury jej mieszkańców. Na poziom intelektualny obywateli duży wpływ ma dostępność instytucji edukacyjnych i kulturalnych. Nowoczesne wyposażenie placówek oświatowych ma istotne przełożenie na wychowanie wartościowego pokolenia Polaków. Prawidłowy rozwój gminy powiązany jest również z organizacją systemu leczenia zgodnie z potrzebami i wymaganymi standardami. Realizacja inwestycji związanych z ochroną zdrowia i opieką społeczną zwiększy atrakcyjność gminy dla potencjalnych inwestorów i utrwali przywiązanie mieszkańców do gminy. Jakość życia na terenie Gminy Czemiń powiązana jest również z poziomem bezpieczeństwa, który uzależniony jest od rozwoju kadrowego i technicznego organów bezpieczeństwa publicznego.

Zadania:

- Remonty w szkołach
- Unowocześnienie przedszkoli
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej
- Opracowanie dokumentacji i budowa pozostałej części gimnazjum w Borowie
- Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych

- Stworzenie miejsc dostarczających mieszkańcom rozrywki (Rozbudowa Centrum Kultury Czempin)
- Zwiększenie nakładów na odnowienie infrastruktury cmentarnej
- Realizacja różnych form budownictwa mieszkaniowego

Efektom realizacji celu strategicznego w obszarze „Warunki socjalno - bytowe ludności” będzie podniesienie jakości życia mieszkańców w wyniku zwiększenia dostępu do świadczeń medycznych i socjalnych oraz inwestycji w infrastrukturę edukacyjną. Osiągnięcie celów operacyjnych umożliwi wzrost zadowolenia mieszkańców gminy z działalności instytucji szkolnych i przedszkolnych, co w przyszłości zaowocuje wychowaniem wykształconego pokolenia Polaków. Poprawa jakości i dostępności do świadczeń zdrowotnych spowoduje wzrost zaufania do służby zdrowia i poczucia bezpieczeństwa wśród pacjentów. Efektem będzie również uaktywnienie lokalnej społeczności w dziedzinie kultury i sportu, a co za tym idzie podniesienie poziomu intelektualnego mieszkańców.

Rozwój gospodarczy gminy oparty jest w dużym stopniu na rozwoju prywatnej przedsiębiorczości. Napływ inwestorów krajowych i zagranicznych uzależniony jest przede wszystkim od położenia, warunków infrastruktury technicznej oraz systemu zachęt dla nowych inwestycji proponowanego przez samorząd lokalny. Rozwój przedsiębiorczości jest szczególnie istotnym środkiem wzbogacenia gminy ze względu na dochody z podatków i nowe miejsca pracy. Gmina Czempin ze względu na bliskość Poznania jest obszarem wartościowym z punktu widzenia tworzenia nowych przedsiębiorstw. Dużą szansą będzie w przyszłości włączenie Czempina do poznańskiej strefy aglomeracyjnej. Członkostwo Polski w Unii Europejskiej daje duże możliwości poszerzenia rynków zbytu dla rodzimych produktów oraz dostępności trudnych do zdobycia w Polsce surowców.

Zadania:

- Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla gminy
- Utworzenie gminnego zasobu gruntów dla inwestorów w wyniku scalania gruntów o różnej strukturze własnościowej
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną
- Umieszczenie oferty inwestycyjnej na stronie internetowej Urzędu Gminy

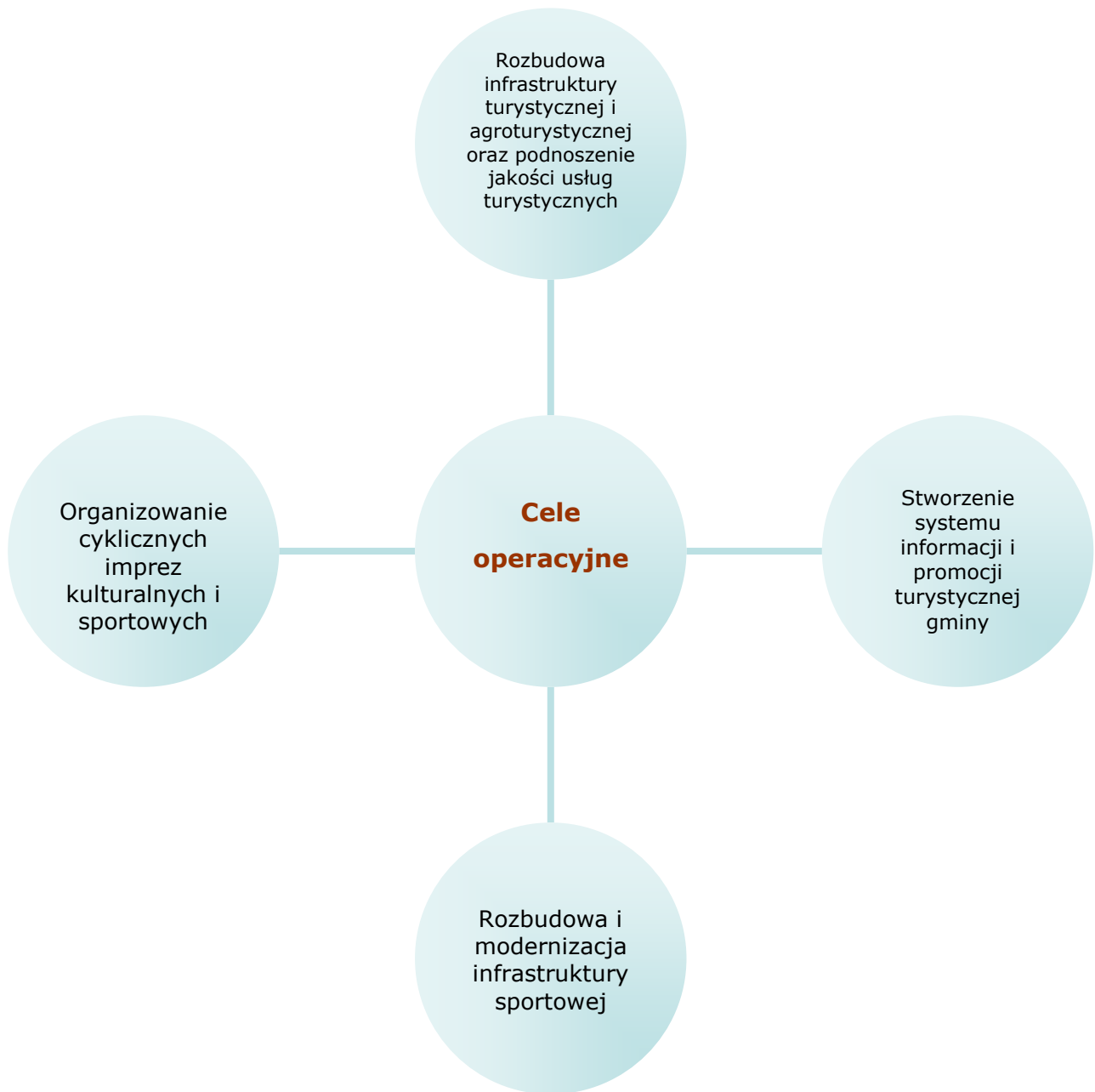
- Stworzenie w Urzędzie Gminy wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej, gdzie potencjalni inwestorzy mogliby uzyskać informację o ofercie inwestycyjnej
- Preferencyjne traktowanie inwestorów przez władze lokalne
- Stworzenie możliwości dla rozbudowy sieci handlowej (stworzenie konkurencji cenowej dla istniejących sklepów)
- Dotarcie do potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez udział w targach
- Współpraca z Urzędem Pracy dotycząca organizacji bezpłatnych szkoleń w zakresie doksztalcania i przekwalifikowania mieszkańców gminy

W wyniku przedstawienia atrakcyjnej oferty inwestycyjnej w postaci wyposażonych w infrastrukturę terenów oraz sprawnych procedur związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, gmina osiągnie pozycję konkurencyjną w stosunku do sąsiednich jednostek terytorialnych skupionych wokół Poznania. Efektem osiągnięcia celu strategicznego „Rozwój gospodarczy gminy” będzie pozyskanie inwestorów krajowych i zagranicznych, nowych rynków zbytu, spadek bezrobocia i wzrost dochodów gminy. Wzrośnie aktywność zawodowa społeczności lokalnej, w tym również na obszarach wiejskich.

Gmina Czempień położona jest w miejscu atrakcyjnym pod względem przyrodniczo-histerycznym. Analizowany obszar obejmuje fragment Agroekologicznego Parku Krajobrazowego im. gen. Dezyderego Chłapowskiego. Ponadto znajduje się tu wiele ciekawych obiektów zabytkowych oraz kilka miejsc oferujących noclegi dla turystów. Coraz większe zainteresowanie mieszkańców dużych miast wypoczynkiem w pięknych i dalekich od wielkomiejskiego zgiełku zakątkach Polski daje szansę na wypromowanie gminy jako zagłębia turystycznego. Rozwój turystyki jest powiązany

z ochroną zasobów środowiska naturalnego, a więc w szczególności z ochroną wód powierzchniowych, gruntowych i podziemnych, powietrza atmosferycznego, roślin i zwierząt.

Zadania:

- Modernizacja, renowacja i konserwacja obiektów dziedzictwa kulturowego
- Rewitalizacja miasta Czempinia
- Wydawanie materiałów o gminie i jej atrakcjach

- Organizowanie imprez promujących gminę
- Promocja i wsparcie organizacyjne dla rozwoju agroturystyki
- Rozbudowa oraz poprawa jakości bazy noclegowej
- Budowa i modernizacja bazy gastronomicznej
- Wytyczanie i znakowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych
- Utworzenie punktu informacji turystycznej
- Rozwijanie kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych
- Zwiększenie ilości ławek i placów zabaw na terenie miasta
- Zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury transportowej na obszarach o charakterze turystyczno-rekreacyjnym
- Utworzenie strefy parkowej przy ul. Kasztanowej w Czempiniu
- Utworzenie strefy rekreacyjnej wokół planowanego zbiornika retencyjnego,
- Ulepszenie bazy lokalowej na potrzeby działalności czempińskiego Centrum Kultury
- Większe wykorzystanie zjawisk kulturalnych i kulturowych, jak: istnienie Młodzieżowej Kapeli Dudziarskiej, czy wspólorganizacja Turniejów Dudziarzy Wielkopolskich

Efektom realizacji zadań w obszarze „Sport i Turystyka” będzie zwiększenie i poprawa standardów bazy turystycznej i sportowej. Wzrost liczby turystów przyczyni się do powstawania nowych miejsc pracy i wzrostu dochodu mieszkańców. To z kolei przełoży się na zwiększanie się dochodów w budżecie samorządu lokalnego. Poprawie ulegnie dostępność komunikacyjna w gminie. Prężnie działające centrum informacji turystycznej, akcja promocyjna, odnowione i wyeksponowane zabytki, piękna przyroda, imprezy kulturalne i sportowe przyczynią się do powstania w gminie Czempin zagłębia turystycznego, które odwiedzane będzie przez gości z całego kraju. W wyniku rozwoju bazy sportowej nastąpi zwiększenie uczestnictwa społeczeństwa we wszystkich formach sportu i rekreacji, co wpłynie korzystnie na poziom zdrowia i samopoczucia mieszkańców.

5.1. Zbiorcze zestawienie misji, celów i zadań

MISJA

Czempin – gmina otwarta, stwarzająca dobre warunki rozwoju, która dzięki efektywnemu wykorzystaniu zasobów lokalnych, doskonaleniu infrastruktury i stymulowaniu przedsiębiorczości, stanie się miejscem przyjaznym dla swoich mieszkańców, przybyszów i inwestorów.

OBSZARY STRATEGICZNE

Infrastruktura techniczna	Warunki socjalno - bytowe ludności	Gospodarka	Sport i turystyka
---------------------------	------------------------------------	------------	-------------------

CELE STRATEGICZNE

Poprawa infrastruktury technicznej i komunikacji na terenie gminy	Rozwój infrastruktury społecznej	Rozwój gospodarczy gminy	Rozbudowa bazy turystycznej i rekreacyjnej gminy
---	----------------------------------	--------------------------	--

CELE OPERACYJNE

<ol style="list-style-type: none"> 1. Poprawa jakości dróg i infrastruktury drogowej 2. Poprawa dostępności komunikacji publicznej 3. Uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej w gminie 4. Uporządkowanie przestrzeni i poprawa estetyki gminy 5. Zwiększenie stopnia dostępu mieszkańców do gazu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwój oświaty i nauki 2. Wypracowanie optymalnego systemu ochrony zdrowia 3. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego 4. Poprawa warunków mieszkaniowych ludności 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zadań gminnych na zasadzie partnerstwa publiczno-prywatnego 2. Wykorzystanie przygotowanych pod inwestycje terenów 3. Integracja podmiotów różnych branż – tworzenie grup producenckich 4. Rozwój usług związanych z branżą turystyczną 5. Wspieranie przedsiębiorczości i rozpoczynania własnej działalności gospodarczej 6. Wspieranie alternatywnych form działalności gospodarczej na obszarach wiejskich gminy 7. Stworzenie warunków dla pozyskiwania inwestorów zewnętrznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej i agroturystycznej oraz podnoszenie jakości usług turystycznych 2. Stworzenie systemu informacji i promocji turystycznej gminy 3. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury sportowej 4. Organizowanie cyklicznych imprez kulturalnych i sportowych
---	--	---	---

ZADANIA

<ul style="list-style-type: none"> - Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, - utwardzenie dróg dojazdowych do pól - Budowa obwodnicy miasta Czempinia - Budowa parkingów przy drogach i na osiedlach - Budowa chodników - Budowa ścieżek rowerowych - Współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich - Budowa zatok i wiat przystankowych - Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich gminy - Budowa kanalizacji sanitarnej na obszarach nowych osiedli mieszkaniowych w okolicach Czempinia - Modernizacja centralnej oczyszczalni ścieków w Czempiniu - Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków - Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej - Rozbudowa sieci gazociągowej - Zwiększenie stopnia oświetlenia gminy - Zakładanie nowych terenów zielonych - Wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii - Zwiększenie ilości połączeń komunikacyjnych - Modernizacja dworca PKP - Rozwój sieci teleinformatycznych 	<ul style="list-style-type: none"> - Remonty w szkołach - Unowocześnienie przedszkoli - Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - Budowa ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej - Opracowanie dokumentacji i budowa pozostałej części gimnazjum w Borowie - Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych - Stworzenie miejsc dostarczających mieszkańcom rozrywki (rozbudowa Centrum Kultury) - Zwiększenie nakładów na odnowienie infrastruktury cmentarnej - Realizacja różnych form budownictwa mieszkaniowego 	<ul style="list-style-type: none"> - Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla gminy - Utworzenie gminnego zasobu gruntów dla inwestorów w wyniku scalania gruntów o różnej strukturze własnościowej - Przygotowanie terenów inwestycyjnych oraz wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną - Umieszczenie oferty inwestycyjnej na stronie internetowej Urzędu Gminy - Stworzenie w Urzędzie Gminy wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej, gdzie potencjalni inwestorzy mogliby uzyskać informację o ofercie inwestycyjnej - Preferencyjne traktowanie inwestorów przez władze lokalne - Dotarcie do potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez udział w targach - Współpraca z Urzędem Pracy dotycząca organizacji bezpłatnych szkoleń w zakresie kształcenia i przekwalifikowania mieszkańców gminy 	<ul style="list-style-type: none"> - Modernizacja, renowacja i konserwacja obiektów dziedzictwa kulturowego - Rewitalizacja miasta Czempinia - Wydawanie katalogów i broszur o gminie i jej atrakcjach - Organizowanie imprez promujących gminę - Promocja i wsparcie organizacyjne dla rozwoju agroturystyki - Rozbudowa oraz poprawa jakości bazy noclegowej - Budowa i modernizacja bazy gastronomicznej - Wytyczanie i znakowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych - Utworzenie punktu informacji turystycznej - Opracowanie kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych - Zwiększenie ilości ławek i placów zabaw na terenie miasta - Zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury transportowej na obszarach o charakterze turystyczno-rekreacyjnym - Utworzenie kompleksu parkowego przy ul. Kasztanowej w Czempiniu, - Stworzenie strefy rekreacji wokół planowanego zbiornika retencyjnego w cieku rzeki Olszynki. - Ulepszenie bazy lokalowej na potrzeby działalności czempińskiego Centrum Kultury
--	---	---	---

6. Zagrożenia związane z oceną wdrażania strategii

Na etapie planowania strategii nie można przewidzieć zarówno wszystkich okoliczności sprzyjających realizacji danego zamierzenia, jak i przeszkód (zarówno finansowych, organizacyjnych, jak i formalnych), które utrudnią lub uniemożliwią prawidłowe jego wdrożenie. Dlatego wszystkie projekty należy traktować jako pomysły, które mogą być modyfikowane i zmieniane w oparciu o pojawienie się nowych czynników zewnętrznych.

7. Promocja

W warunkach gospodarki rynkowej niezbędne jest zwrócenie uwagi na gminę potencjalnych inwestorów. Służą temu działania o charakterze promocyjnym. W przypadku promowania inwestycji cele szczegółowe można określić jako:

- poprawa ogólnego wizerunku gospodarczego gminy,
- wygenerowanie inwestycji bezpośrednich.

Poprawę ogólnego wizerunku gospodarczego można osiągnąć przy pomocy następujących środków (technik) promocji:

- reklama w prasie ekonomicznej i finansowej,
- udział w wystawach i targach,
- reklama w prasie specjalistycznej i branżowej,
- organizowanie seminariów informacyjnych dotyczących możliwości inwestycyjnych o tematyce ogólnej (nie wyspecjalizowanych).

Bardzo ważną sprawą jest tworzenie korzystnego wizerunku (image) gminy w środkach masowego przekazu. Kontakty z mediami powinny być podporządkowane zasadzie maksymalnego dostępu dziennikarzy do urzędników i przedstawicieli władz lokalnych. Dzięki tym kontaktom tworzy się korzystny klimat wokół społeczności lokalnej, a potencjalni inwestorzy mogą nabrać przekonania, że na danym terenie istnieje odpowiednia tradycja i kultura robienia interesów.

8. Wdrażanie strategii

Głównymi podmiotami realizującymi zadania wynikające ze strategii rozwoju będą władze samorządowe, instytucje administracji rządowej oraz podmioty gospodarcze. Postuluje się jednak, aby proces wdrażania strategii rozwoju gminy, jak również jej weryfikacji, odbył się w warunkach ścisłej współpracy władz samorządowych oraz przedstawicieli lokalnego środowiska opiniotwórczego,

a w szczególności przedsiębiorców. Współpraca ta może przybrać formę zawiązania porozumienia najbardziej aktywnych mieszkańców gminy, bezpośrednio zaangażowanych w sprawy rozwoju przedsiębiorczości lokalnej. Większość działań wspierających przedsiębiorczość i przyciągających inwestycje zewnętrzne może być realizowana samodzielnie poprzez gminę. W szczególności dotyczy to różnego rodzaju rozwiązań organizacyjnych, ułatwień lokalizacyjnych, tworzenia lokalnych ośrodków informacji gospodarczej oraz ewentualnie promocji gminy. Głównymi środkami finansowania zadań związanych z rozwojem społeczno – ekonomicznym gminy powinny być przede wszystkim:

- środki własne gminy i podmiotów gospodarczych,
- środki z funduszy Unii Europejskiej,
- środki budżetu centralnego na sfinansowanie przedsięwzięć z zakresu aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu i tworzenia nowych miejsc pracy (Fundusz Pracy, programy specjalne organizowane przez gminę wspólnie z Państwowym Urzędem Pracy), wybranych inwestycji z zakresu infrastruktury komunikacyjnej, ochrony środowiska i innych,
- pożyczki i kredyty bankowe poręczane przez Lokalne Fundusze Poręczeń, Skarb Państwa oraz objęte pomocą przez Agencję Nieruchomości Rolnych,
- środki Polskiej Fundacji Promocji i Rozwoju Małych i Średnich Przedsiębiorstw i innych fundacji.

9. Monitoring

W celu zapewnienia możliwości oceny poziomu realizacji celów strategicznych wyznaczone zostały wskaźniki ich osiągnięcia. Monitoring strategii umożliwi korygowanie działań, które nie przyniosą planowanych efektów i rezultatów oraz reagowanie na zmiany i sytuację społeczno-gospodarczą w gminie. Dla każdego celu strategicznego określono ilościowe oraz jakościowe wskaźniki monitoringu, które zapewnią bieżącą i etapową kontrolę realizacji strategii.

Cel strategiczny nr 1: Poprawa infrastruktury technicznej i komunikacji na terenie gminy

Wskaźniki ilościowe:

- Długość nowopowstałych dróg gminnych (km)
- Długość zmodernizowanych dróg gminnych (km)
- Poziom nakładów na modernizację i poprawę jakości dróg (zł)
- Długość sieci kanalizacyjnej (km)
- Liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej (szt.)
- Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników (km)
- Nakłady na zwiększenie stopnia oświetlenia gminy (zł)

- Liczba wybudowanych zatok i wiat przystankowych (szt.)
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km)
- Ilość odbiorców podłączonych do sieci gazociągowych (szt.)
- Środki wydane na współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich (zł)
- Powierzchnia nowych terenów zielonych (ha)
- Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.)
- Zmiana ilości ścieków przyjmowanych do oczyszczalni (%)
- Poprawa jakości oczyszczanych ścieków (%)
- Ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej (szt.)
- Środki przeznaczone na modernizację dworca PKP (zł)
- Liczba połączeń komunikacyjnych (szt.)
- Liczba wypadków drogowych (szt.)
- Ilość odpadów poddanych odzyskowi (%)
- Ilość osób korzystających z Internetu (szt.)

Wskaźniki jakościowe:

- Program korzystania z odnawialnych źródeł energii
- Zmodernizowany dworzec PKP
- Zmodernizowana centralna oczyszczalnia ścieków w Czempiniu
- System segregacji odpadów

Cel strategiczny nr 2: Rozwój infrastruktury społecznej

Wskaźniki ilościowe:

- Nakłady finansowe poniesione na remonty w szkołach (zł)
- Nakłady finansowe poniesione na remonty w przedszkolach (zł)
- Liczba budynków użyteczności publicznej, w których przeprowadzono termomodernizację (szt.)
- Liczba ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej (szt.)
- Nakłady finansowe poniesione na budowę pozostałej części gimnazjum w Borowie (zł)
- Liczba placówek zdrowotnych (szt.)
- Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej dla najuboższych (szt.)
- Środki przeznaczone na pomoc socjalną dla najuboższych (zł)
- Nakłady na odnowienie infrastruktury cmentarnej (zł)
- Liczba gospodarstw podłączonych do Internetu w miejscowości Srocko Wielkie (szt.)
- Powierzchnia terenów przygotowanych pod budowę nowych osiedli (ha)
- Liczba nowych mieszkań socjalnych (szt.)

Wskaźniki jakościowe:

- Dokumentacja dotycząca budowy pozostałej części gimnazjum w Borowie
- Program utworzenia miejsc dostarczających mieszkańcom rozrywki (np. kino)

Cel strategiczny nr 3: Rozwój gospodarczy gminy

Wskaźniki ilościowe:

- Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw (szt.)
- Poziom stopy bezrobocia (%)
- Liczba pozyskanych inwestorów krajowych (szt.)
- Liczba pozyskanych inwestorów zagranicznych (szt.)
- Powierzchnia wyposażonych w infrastrukturę techniczną obszarów będących przedmiotem oferty inwestycyjnej (ha)
- Powierzchnia utworzonego gminnego zasobu gruntów dla inwestorów w wyniku scalania gruntów o różnej strukturze własnościowej (ha)
- Środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych (zł)
- Liczba zorganizowanych bezpłatnych szkoleń w zakresie doształcania i przekwalifikowania mieszkańców gminy (szt.)
- Ilość osób, które skorzystały ze szkolenia w zakresie doształcania i przekwalifikowania mieszkańców (szt.)
- Liczba imprez targowych, na których przedstawiona została oferta inwestycyjna gminy Czempin (szt.)

Wskaźniki jakościowe:

- Plany zagospodarowania przestrzennego
- Oferta inwestycyjna na stronie internetowej Urzędu Gminy
- Komórka organizacyjna w Urzędzie Gminy, gdzie potencjalni inwestorzy mogą uzyskać informację o ofercie inwestycyjnej
- Program preferencyjnego traktowania inwestorów

Cel strategiczny nr 4: Rozbudowa bazy turystycznej i rekreacyjnej gminy

Wskaźniki ilościowe:

- Środki finansowe przeznaczone na modernizację, renowację i konserwację obiektów dziedzictwa kulturowego (zł)
- Środki finansowe przeznaczone na rewitalizację miasta Czempin (zł)
- Liczba wydanych katalogów i broszur o gminie i jej atrakcjach (szt.)

- Liczba zorganizowanych imprez promujących gminę (szt.)
- Środki finansowe przeznaczone na wsparcie organizacyjne dla rozwoju agroturystyki (zł)
- Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów noclegowych (szt.)
- Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów gastronomicznych (szt.)
- Liczba odnowionych obiektów zabytkowych (szt.)
- Długość szlaków turystycznych pieszych i rowerowych (km)
- Nakłady finansowe na rozwój infrastruktury transportowej na obszarach o charakterze turystyczno-rekreacyjnym (zł)
- Liczba stref sportowo - rekreacyjnych (szt.)
- Liczba punktów informacji turystycznej (szt.)
- Liczba miejsc rekreacji nad wodą (szt.)
- Powierzchnia kompleksu parkowego przy ul. Kasztanowej w Czempiniu (m²)
- Strefa rekreacji wokół planowanego zbiornika retencyjnego w cieku rzeki Olszynka (liczba obiektów, szt.)
- Powierzchnia bazy lokalowej umożliwiającej działalność Czempinińskiego Centrum Kultury (m²)
- Liczba ławek na terenie miasta (szt.)

Wskaźniki jakościowe:

- Punkt informacji turystycznej
- Kalendarz imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych

Monitoring, oprócz oceny osiągniętych wskaźników i systematycznego zbierania danych liczbowych oraz informacji dotyczących realizacji celów strategicznych, obejmuje również coroczne badanie stopnia zadowolenia mieszkańców gminy Czempin z postępów realizacji strategii. Wśród mieszkańców będzie przeprowadzana ankieta mająca na celu poznanie opinii na temat zmiany komfortu życia. Strategia ma charakter ekspercko – partnerski, co oznacza udział społeczności lokalnej nie tylko w procesie tworzenia dokumentu, ale również w realizacji zadań i obserwacji zmian. Zebrane informacje umożliwią przygotowywanie cyklicznych raportów ukazujących stopień realizacji strategii w głównych dziedzinach życia społeczno – gospodarczego, a także ocenę rozbieżności między przyjętymi celami i działaniami a osiągniętymi rezultatami. Zmienne warunki, w jakich funkcjonuje samorząd gminny, spowodują konieczność dostosowywania dokumentu do nowej rzeczywistości. Monitoring umożliwi aktualizację i skorygowanie kierunków wytyczonych przez strategię.

10. Harmonogram realizacji strategii

Poszczególne zadania wpisane w cele strategiczne i operacyjne będą realizowane w oparciu o budżet gminy Czemiń, środki pochodzące ze źródeł krajowych oraz unijnych.

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempin na lata 2014-2020

Cel strategiczny nr 1: Poprawa infrastruktury technicznej i komunikacji na terenie gminy							
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Nakłady inwestycyjne	Źródło środków finansowych	Wskaźnik	Oczekiwane rezultaty
1	Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych, w tym: Towarowej, Północnej, Poznańskiej Przedmieście, Polnej, Żeromskiego, Spółdzielców, Sokolniczej, Komorowicza, Wybickiego, Kiełczewskiego, Wspólnej, Łąkowej, Czeresniowej, Śliwkowej, Wiśniowej, Zachodniej, Podgórnjej, Krętej, Mickiewicza, Chopina, Słowackiego, Prusa, Krańcowej, Zaułek, Wiatrakowej, X-lecia RKS-u, Wodnej, Przytorze w Czempiniu - utwardzenie dróg dojazdowych do pól	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	Kwota uzależniona od aktualnych na przestrzeni lat, a wstępnie: 24 000 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Długość nowo powstałych dróg gminnych, długość zmodernizowanych dróg gminnych	10 km nowych dróg, spadek liczby wypadków o 30%
2	Budowa obwodnicy miasta Czempina	2014-2020	Zarząd Dróg Wojewódzkich, Urząd Gminy Czempin	31 000 000	Budżet Zarządu Dróg, Budżet gminy, środki pomocowe	Długość nowo powstałych dróg	15 km nowych dróg, spadek liczby wypadków o 50%
3	Budowa parkingów przy drogach i na osiedlach	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	550 000	Budżet gminy	Liczba miejsc parkingowych przy drogach i na osiedlach	100 nowych miejsc parkingowych
4	Budowa chodników	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	1 650 000	Budżet gminy	Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników	8 km nowych chodników
5	Budowa ścieżek rowerowych	2014-2020	Urząd Gminy Czempin, Zarządy Dróg	800 000	Budżet gminy	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych, liczba wypadków drogowych	8-10 km ścieżek rowerowych
6	Współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich	2014-2020	Urząd Gminy Czempin, Zarządy Dróg	600 000	Budżet Zarządów Dróg Wojewódzkich i Powiatowych, Budżet gminy	Środki wydane na współfinansowanie modernizacji dróg powiatowych i wojewódzkich	wzrost wydatków 600 tys, poprawa stanu i bezpieczeństwa na drogach

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempin na lata 2014-20

7	Budowa zatok i wiat przystankowych	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	70 000	Budżet gminy	Liczba wybudowanych zatok i wiat przystankowych	4-6 nowych zatok i wiat przystankowych
8	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach wiejskich gminy	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	26 500 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Długość sieci kanalizacyjnej, liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej	40-45 km nowych sieci kanalizacji, 1300 gospodarstw podłączonych do sieci
9	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej na terenach nowych osiedli mieszkaniowych w okolicach Czempina	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	900 000	Budżet gminy, środki pomocowe, Fundusze Ochrony Środowiska	Długość sieci kanalizacyjnej, liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacyjnej	3 km nowych sieci kanalizacji, 200 gospodarstw podłączonych do sieci
10	Modernizacja centralnej oczyszczalni ścieków w Czempiniu	2014-2020	Urząd Gminy Czempin, Zakład Gospodarki Komunalnej	2 150 000	Budżet gminy, środki pomocowe, Fundusze Ochrony Środowiska	Zwiększenie ilości i polepszenie jakości oczyszczanych ścieków	zwiększenie ilości przyjmowanych ścieków min. 100%, poprawa jakości oczyszczanych ścieków min. 50%
11	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	420 000	Budżet gminy, środki pomocowe, Fundusze Ochrony Środowiska	Liczba przydomowych oczyszczalni ścieków	80 nowych oczyszczalni ścieków
12	Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	600 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Ilość gospodarstw domowych przyłączonych do sieci wodociągowej	100-200 gospodarstw podłączonych do sieci
13	Rozbudowa sieci gazociągowej	2014-2020	KRI Sp. z o.o., Urząd Gminy Czempin	10 000 000	Środki własne KRI Sp. z o.o., budżet gminy	Ilość odbiorców podłączonych do sieci gazociągowych	3000-5000 osób podłączonych do sieci
14	Zwiększenie stopnia oświetlenia gminy	2014-2020	Urząd Gminy Czempin, Enea S.A.	300 000	Budżet gminy	Nakłady na zwiększenie stopnia oświetlenia gminy	wzrost nakładów o 300 tys., poprawa bezpieczeństwa
15	Zakładanie nowych terenów zielonych	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	130 000	Budżet gminy	Powierzchnia nowych terenów zielonych	1-2 ha

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempień na lata 2014-20

16	Wsparcie korzystania z odnawialnych źródeł energii	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	500 000	Środki pomocowe, Budżet gminy	Program korzystania z odnawialnych źródeł energii, zmniejszenie użycia konwencjonalnych źródeł energii	wzrost wydatków o 600 tys.
17	Modernizacja dworca PKP	2014-2020	PKP, Urząd Gminy Czempień	2 000 000	Środki PKP, Budżet gminy	Zmodernizowany dworzec PKP	zmodernizowany dworzec PKP - 1 szt.
18	Rozwój sieci teleinformatycznych	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	1 630 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Ilość osób korzystających z Internetu	wzrost liczby osób korzystających z sieci internetowej 300-500%

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempień na lata 2014-20

Cel strategiczny nr 2: Rozwój infrastruktury społecznej							
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Nakłady inwestycyjne	Źródło środków finansowych	Wskaźnik	Oczekiwane rezultaty
1	Remonty w szkołach	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Dyrekcje szkół	600 000	Budżet gminy	Nakłady finansowe poniesione na remonty w szkołach	wzrost nakładów o 600 tys.
2	Unowocześnienie przedszkoli	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Dyrekcje przedszkoli	300 000	Budżet gminy	Nakłady finansowe poniesione na remonty w przedszkolach	wzrost nakładów o 300 tys.
3	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	3 000 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Liczba budynków użyteczności publicznej, w których przeprowadzono termomodernizację	5 budynków
4	Budowa ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	2 480 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Liczba ogólnodostępnych stref rekreacji dziecięcej	8 nowych stref
5	Opracowanie dokumentacji i budowa pozostałej części gimnazjum w Borowie	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	4 200 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Nakłady finansowe poniesione na budowę pozostałej części gimnazjum w Borowie, dokumentacja dotycząca budowy pozostałej części gimnazjum w Borowie	2 nowe budynki wchodzące w skład kompleksu gimnazjalnego
6	Zwiększenie pomocy socjalnej dla najuboższych	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Ośrodek Pomocy Społecznej	900 000	Budżet gminy	Liczba osób korzystających z pomocy socjalnej dla najuboższych, środki przeznaczone na pomoc socjalną dla najuboższych	min. 500 osób objętych pomocą
7	Stworzenie miejsc dostarczających mieszkańcom rozrywki (rozbudowa Centrum Kultury Czempień)	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Centrum Kultury w Czempiniu	400 000	Budżet gminy	Program utworzenia miejsc dostarczających mieszkańcom rozrywki (np. kino) Program wykorzystania budynku kina	min. 1 nowe miejsce rozrywki
8	Zwiększenie nakładów na odnowienie infrastruktury cmentarnej	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	130 000	Budżet gminy	Nakłady na odnowienie infrastruktury cmentarnej	poprawa stanu infrastruktury poprzez wzrost nakładów o 130 tys. zł

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempień na lata 2014-20

9	Realizacja różnych form budownictwa mieszkaniowego	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Deweloperzy	2 800 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Liczba nowych mieszkań socjalnych	15-20 szt.
---	--	-----------	-----------------------------------	-----------	-------------------------------	-----------------------------------	------------

Cel strategiczny nr 3: Rozwój gospodarczy gminy							
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Nakłady inwestycyjne	Źródło środków finansowych	Wskaźnik	Oczekiwane rezultaty
1	Opracowanie planów zagospodarowania przestrzennego dla gminy	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	200 000	Budżet gminy	Powierzchnia terenu objęta planami zagospodarowania przestrzennego	50-100 ha
2	Utworzenie gminnego zasobu gruntów dla inwestorów w wyniku scalania gruntów o różnej strukturze własnościowej	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	1 100 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Liczba pozyskanych inwestorów krajowych, liczba pozyskanych inwestorów zagranicznych, Powierzchnia wyposażonych w infrastrukturę techniczną obszarów będących przedmiotem oferty inwestycyjnej, powstałych w wyniku scalania gruntów o różnej strukturze własnościowej, środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych	15-30 ha nowych terenów inwestycyjnych, min. 3 inwestorów strategicznych
3	Przygotowanie terenów inwestycyjnych i wyposażenie ich w niezbędną infrastrukturę techniczną	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	1 800 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Powierzchnia wyposażonych w infrastrukturę techniczną obszarów będących przedmiotem oferty inwestycyjnej	15-30 ha nowo wyposażonych terenów inwestycyjnych

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czemiń na lata 2014-20

4	Stworzenie w Urzędzie Gminy wyspecjalizowanej komórki organizacyjnej, gdzie potencjalni inwestorzy mogliby uzyskać informację o ofercie inwestycyjnej	2014-2020	Burmistrz Gminy Czemiń	35 000	Budżet gminy	Komórka organizacyjna w Urzędzie Gminy, gdzie potencjalni inwestorzy mogą uzyskać informację o ofercie inwestycyjnej	1 stanowisko
5	Preferencyjne traktowanie inwestorów przez władze lokalne	2014-2020	Burmistrz Gminy Czemiń, Urząd Gminy Czemiń	30 000	Budżet gminy	Liczba nowo powstałych przedsiębiorstw, poziom stopy bezrobocia, liczba pozyskanych inwestorów krajowych, liczba pozyskanych inwestorów zagranicznych, program preferencyjnego traktowania inwestorów	wzrost przedsiębiorczości mieszkańców i przyjezdnych o min. 15%
6	Dotarcie do potencjalnych inwestorów krajowych i zagranicznych poprzez udział w targach	2014-2020	Burmistrz Gminy Czemiń	70 000	Budżet gminy	Liczba imprez targowych, na których przedstawiona została oferta inwestycyjna gminy Czemiń	3 imprezy targowe
10	Współpraca z Urzędem Pracy dotycząca organizacji bezpłatnych szkoleń w zakresie doksztalcania i przekwalifikowania mieszkańców gminy	2014-2020	Urząd Gminy Czemiń, Powiatowy Urząd Pracy	100 000	Budżet gminy, Budżet Urzędu Pracy, środki pomocowe	Poziom stopy bezrobocia, liczba zorganizowanych bezpłatnych szkoleń w zakresie doksztalcania i przekwalifikowania mieszkańców gminy; ilość osób, które skorzystały ze szkolenia w zakresie doksztalcania i przekwalifikowania mieszkańców	100-200 osób objętych szkoleniami

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempin na lata 2014-20

Cel strategiczny nr 4: Rozbudowa bazy turystycznej i rekreacyjnej gminy							
Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Odpowiedzialny za realizację	Nakłady inwestycyjne	Źródło środków finansowych	Wskaźnik	Oczekiwane rezultaty
1	Modernizacja, renowacja i konserwacja obiektów dziedzictwa kulturowego	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	1 200 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Środki finansowe przeznaczone na modernizację, renowację i konserwację obiektów dziedzictwa kulturowego	renowacja 2-3 obiektów zabytkowych
2	Rewitalizacja miasta Czempin	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	7 100 000	Budżet gminy, środki pomocowe	Środki finansowe przeznaczone na rewitalizację miasta Czempin	odnowienie centrum miasta, wzrost wydatków o 7,1 mln zł
3	Wydawanie katalogów i broszur o gminie i jej atrakcjach	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	30 000	Budżet gminy	Liczba wydanych katalogów i broszur o gminie i jej atrakcjach	min. 2
4	Organizowanie imprez promujących gminę	2014-2020	Urząd Gminy Czempin, Centrum Kultury w Czempiniu	200 000	Budżet gminy	Liczba zorganizowanych imprez promujących gminę	5 imprez
5	Promocja i wsparcie organizacyjne dla rozwoju agroturystyki	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	45 000	Budżet gminy	Środki finansowe przeznaczone na wsparcie organizacyjne dla rozwoju agroturystyki	wsparcie rozwoju poprzez szkolenia i wzrost nakładów o 45 tys. zł
6	Rozbudowa oraz poprawa jakości bazy noclegowej	2014-2020	Inwestorzy prywatni	~~	Środki prywatne	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów noclegowych	w zależności od inicjatywy inwestorów prywatnych
7	Budowa i modernizacja bazy gastronomicznej	2014-2020	Inwestorzy prywatni	~~	Środki prywatne	Liczba nowych i zmodernizowanych obiektów gastronomicznych	w zależności od inicjatywy inwestorów prywatnych
8	Wytężanie i znakowanie szlaków turystycznych pieszych i rowerowych	2014-2020	Urząd Gminy Czempin Lokalna Grupa Działania „Gościnna Wielkopolska”	30 000	Budżet gminy	Długość szlaków turystycznych pieszych i rowerowych	2 nowe szlaki - dł. 15 km
9	Utworzenie punktu informacji turystycznej	2014-2020	Urząd Gminy Czempin	5 000	Budżet gminy	Punkt informacji turystycznej	1 szt.
10	Opracowanie kalendarza imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych	2014-2020	Centrum Kultury w Czempiniu	3 000	Budżet Centrum Kultury w Czempiniu	Kalendarz imprez kulturalnych, sportowych, rekreacyjnych	1 szt.

Strategia rozwoju społeczno – gospodarczego Gminy Czempień na lata 2014-20

11	Zwiększenie ilości ławek i placów zabaw na terenie miasta	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	65 000	Budżet gminy	Liczba ławek i placów zabaw na terenie miasta	min. 1 nowy plac zabaw, 40 szt. nowych ławek
12	Zwiększenie nakładów na rozwój infrastruktury transportowej na obszarach o charakterze turystyczno-rekreacyjnym	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	100 000	Budżet gminy	Nakłady finansowe na rozwój infrastruktury transportowej na obszarach o charakterze turystyczno-rekreacyjnym	polepszenie transportu poprzez wzrost nakładów o 100 tys. zł
13	Utworzenie kompleksu parkowego przy ul. Kasztanowej w Czempiniu	2014-2020	Urząd Gminy Czempień	95 000	Budżet gminy	Powierzchnia kompleksu parkowego przy ul. Kasztanowej w Czempiniu	ok. 3 ha
14	Ulepszenie bazy lokalowej na potrzeby działalności Czempieńskiego Centrum Kultury	2014-2020	Urząd Gminy Czempień, Centrum Kultury w Czempiniu	500 000	Budżet gminy	Powierzchnia bazy lokalowej umożliwiającej działalność Czempieńskiego Centrum Kultury	300 m ²

11. Działania warunkujące realizację strategii

Zaprogramowane cele rozwojowe należy osiągnąć przy pomocy odpowiednich instrumentów, które dadzą odpowiedzi na pytanie: za pomocą czego i w jaki sposób władze gminy mogą oddziaływać na określone dziedziny? Będą to zatem konkretne narzędzia i metody mówiące o sposobie ich użycia, które można podzielić na dwie podstawowe grupy:

1. Instrumenty oddziaływania administracyjnego, tzn. „twarde”, które wynikają z uprawnień władzy lokalnej oraz jej bezpośredniego nadzoru, zasobu finansowego i majątkowego. Opierać się będą na działaniach:

- prawnych (przepisy gminne, porządkowe, statut gminy, organizacja urzędów i instytucji, itp.),
- organizatorskich, sprowadzających się w myśl ustawy o samorządzie terytorialnym do realizacji zadań własnych i zleconych,
- inwestycyjnych, czyli dbaniu o rozbudowę i rozwój gminy,
- ekonomiczno – finansowych, czyli dochodach stanowiących podstawę działalności gmin (podatki, opłaty lokalne, dotacje, subwencje, kredyty itp.)

Poprzez powyższe instrumenty samorząd gminy może uatrakcyjnić gminę i ułatwiać kontakty z potencjalnymi inwestorami. Władze samorządowe mogą skracać administracyjny tryb załatwiania formalności, zwalniać z podatku od nieruchomości, udostępniać grunty, obiekty i tereny do zagospodarowania.

2. Drugą grupę stanowią instrumenty o charakterze nieformalnym, tzn. „miękkie”, które wiążą się z pomysłowością i inicjatywą organów władzy. Duże znaczenie ma tu informacja jako narzędzie i jednocześnie sposób oddziaływania. W tej grupie ważne są też powiązania personalne i negocjacje.

Jednym z typów działań będą działania promocyjne, na które składają się działania marketingowe (organizowanie szkoleń, targów, opracowanie informatorów, broszur, katalogów, materiałów reklamowych) oraz działania informacyjne (geograficzne, biznesowe). Działania promocyjne mogą dostarczyć informacji ilościowych (ceny, wskaźniki, formy innowacyjności, opłaty). Biorąc pod uwagę powyższe działania w tym zakresie gmina Czempin spełnia wskazane wymogi tylko w nieznaczącej części. Brak jest dostatecznych informacji, co wiąże się z koniecznością wdrażania „public relations”. Jest to inaczej „produkcja” komunikatów, informacji, przekazów na każdą okoliczność planowania i przewidywania. Każdy komunikat to starannie opracowana informacja. Public relations to działania kreujące gminę, skierowane do społeczności lokalnej jak i na zewnątrz. Działania te nie mogą mieć charakteru doraźnego, lecz planowy i świadomy, oparty o cele strategiczne Gminy Czempin. Działania planowane w tym celu przez samorząd to:

- informacje w środkach masowego przekazu (wywiady, reportaże, omówienia ważnych wydarzeń),
- wystawy,

- dzień otwartych drzwi,
- akcje społeczne,
- debaty społeczne,
- wydarzenia gospodarcze,
- współpraca ze szkołami – fundowanie i przekazywanie nagród,
- współorganizowanie (patronat) imprez, z których dochód przeznaczony będzie na cele społeczne.

Cele strategiczne wyprowadzone na podstawie analizy SWOT, aby miały możliwość realizacji, powinny być poprzedzone przemyślanymi decyzjami władz samorządowych takimi jak:

- racjonalne wydatkowanie publicznych pieniędzy,
- realizacja inwestycji prorozwojowych,
- pozyskiwanie środków finansowych poprzez dotacje, pożyczki preferencyjne, kredyty, programy pomocowe,
- podejmowanie działań marketingowo – promocyjnych,
- eksponowanie atutów gminy,
- przeciwdziałanie bezrobociu – współpraca z PUP,
- projekt programu funkcjonowania czemińskiej oświaty, propozycje rozwiązań organizacyjnych i dydaktycznych w placówkach oświatowych,
- współpraca między gminą a powiatem.

Na realizację powyższych postulatów potrzebne są środki finansowe, które gmina może obniżyć poprzez:

- pozyskanie środków unijnych,
- zaangażowanie mieszkańców,
- współpracę ze środowiskiem biznesu (partycypacje, sponsoring),
- przychylność władz wyższego szczebla.

Ważnym warunkiem realizacji strategii jest informowanie i angażowanie społeczeństwa w życie gminy. Zadaniem władz samorządowych jest wytworzenie przychylnego nastawienia mieszkańców, organizacji, fundacji, stowarzyszeń (zdobycie poparcia tych instytucji – niekoniecznie politycznego) dla podejmowanych decyzji. Wewnętrzny przepływ informacji kształtuje stosunki pomiędzy członkami społeczności lokalnej, a samą gminą i wpływa przede wszystkim na postawy mieszkańców i instytucji wobec współuczestniczenia w życiu gminy. Urzędnicy gminni, radni, liderzy pełnią rolę wspomagającą w ogólnym systemie motywacji. Działania interpersonalne gminy to:

- wyrabianie dobrej opinii wśród społeczności,
- stałe wysiłki obszernego informowania o swej działalności (sprawny mechanizm przepływu informacji),

- lobbing (stałe i systematyczne informowanie o efektach i skutkach działania),
- wspieranie inicjatyw społecznych.

12. Współfinansowanie celów strategicznych ze środków Unii Europejskiej

Fundusze Europejskie 2014-2020

W obecnym czasie trwają ostatnie uzgodnienia dotyczące funduszy Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Wiadomo jednak, że uczestnictwo Gminy Czemiń w przedsięwzięciach takich jak: Stowarzyszenie „Lokalna Grupa Działania Gościnną Wielkopolska”, otworzy przed czemińską wspólnotą samorządową kolejne perspektywy i możliwości realizacji zadań zawartych w niniejszej Strategii.

Gmina Czemiń, tak jak do tej pory, będzie też korzystać z możliwości jakie stwarzają konkursy realizowane w ramach Programów Krajowych, między innymi: ministerialnych, wojewódzkich i powiatowych.

Natomiast w kwestii możliwości pozyskiwania Funduszy Unii Europejskiej wiadomo, że w latach 2014-2020 Polska zainwestuje 82,5 mld euro z unijnej polityki spójności. 23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa, najważniejszy dokument określający strategię inwestowania Funduszy Europejskich w nowej perspektywie.

Obecnie trwają negocjacje krajowych i regionalnych programów operacyjnych. Z budżetu polityki spójności na lata 2014-2020 Polska otrzyma 82,5 mld euro. Na tę kwotę składają się:

- ok. 76,9 mld euro dostępnych w programach operacyjnych, w tym ponad 252 mln euro na wsparcie bezrobotnej i nie uczącej się młodzieży,
- ok. 700 mln euro dostępnych w programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej,
- 4,1 mld euro na projekty infrastrukturalne o znaczeniu europejskim w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjnych w ramach instrumentu „Łącząc Europę”,
- ok. 473 mln euro z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) na programy, które zapewnią żywność dla osób najbardziej potrzebujących oraz odzież i inne podstawowe artykuły osobom bezdomnym oraz dzieciom w trudnej sytuacji materialnej,
- ok. 287 mln z zarządzanej przez KE, ogólnej puli przeznaczonej na pomoc techniczną,
- ok 71 mln euro na działania innowacyjne związane z rozwojem obszarów miejskich.

Środki te będzie można zainwestować m.in. w badania naukowe i ich komercjalizację, kluczowe połączenia drogowe (autostrady, drogi ekspresowe), rozwój przedsiębiorczości, transport przyjazny środowisku (kolej, transport publiczny), cyfryzację kraju (szerokopasmowy dostęp do Internetu, e-usługi administracji) czy włączenie społeczne i aktywizację zawodową.

Dnia 23 maja 2014 r. Komisja Europejska zatwierdziła Umowę Partnerstwa - najważniejszy dokument określający strategię inwestowania nowej puli środków europejskich w naszym kraju. Polska jest jednym z pierwszych krajów UE, który zakończył negocjacje Umowy Partnerstwa. W dokumencie przedstawiono m.in.:

- najważniejsze zasady inwestowania funduszy unijnych,
- powiązania pomiędzy funduszami a dokumentami strategicznymi,
- podział funduszy na poszczególne dziedziny,
- układ programów operacyjnych,
- podział odpowiedzialności za zarządzanie pieniędzmi europejskimi pomiędzy szczebel regionalny i centralny.

Nowością jest ujęcie w jednym dokumencie, w celu lepszej koordynacji, funduszy polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

Zgodnie z Umową Partnerstwa fundusze zostaną zainwestowane w te obszary, które w największym stopniu przyczynią się do rozwoju Polski. Wśród nich:

- zwiększenie konkurencyjności gospodarki,
- poprawę spójności społecznej i terytorialnej kraju,
- podnoszenie sprawności i efektywności państwa.

Nominalnie wciąż najwięcej będziemy inwestować w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale największy wzrost wydatków dotyczyć będzie innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców. Dzięki szerszej ofercie zwrotnych instrumentów finansowych (m.in. pożyczek, poręczeń) będzie można wesprzeć więcej projektów realizowanych przez małe i średnie przedsiębiorstwa. Nadal finansowane będą inwestycje w ochronę środowiska i energetykę, także projekty m.in. z dziedziny kultury, zatrudnienia, edukacji czy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Samorządy województw będą zarządzać większą niż dotąd pulą europejskich pieniędzy. W latach 2007-2013 ok. 25 proc. wszystkich środków było wdrażanych przez samorządy, obecnie będzie to niemal 40 proc.

Nowy budżet to również inwestycje w miasta. Wsparcie otrzymają projekty związane z kompleksową rewitalizacją (w tym rewitalizacją społeczną), ekologicznym transportem miejskim, gospodarką niskoemisyjną. Ponadto, miasta wojewódzkie wraz z okalającymi je gminami będą realizować wspólne projekty, m.in. związane z dostępnością komunikacyjną. Umowę Partnerstwa przygotowują wszystkie kraje Unii Europejskiej. W Polsce instytucją wiodącą było Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, ale dokument powstał we współpracy z innymi urzędami centralnymi, samorządami i partnerami społecznymi i gospodarczymi.

Krajowe programy operacyjne

Polska aktualnie negocjuje z Komisją Europejską kształt krajowych programów operacyjnych finansowanych ze środków polityki spójności. Rada Ministrów przyjęła je 8 stycznia 2014 r. W latach 2014-2020 fundusze polityki spójności zainwestujemy poprzez 6 krajowych programów operacyjnych, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej (lubelskie, podkarpackie, podlaskie, świętokrzyskie, warmińsko-mazurskie). Umowa Partnerstwa jest dla nich punktem odniesienia. Programami krajowymi zarządzać będzie minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Krajowe programy operacyjne obecnie są w trakcie negocjacji z Komisją Europejską.

Podział środków unijnych na programy krajowe przedstawia poniższa tabela.

Podział środków unijnych na programy krajowe

Program Infrastruktura i Środowisko	27,41 mld euro
Program Inteligentny Rozwój	8,61 mld euro
Program Polska Cyfrowa	2,17 mld euro
Program Wiedza Edukacja Rozwój	4,69 mld euro
Program Polska Wschodnia	2 mld euro
Program Pomoc Techniczna	700,12 mln euro

Regionalne programy operacyjne

Aktualnie trwają negocjacje z Komisją Europejską dotyczące kształtu programów regionalnych. Przygotowywały je samorzady województw. Po zaopiniowaniu przez Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju zostały one przesłane w kwietniu do Komisji Europejskiej.

W latach 2014-2020 samorzady województw będą zarządzać około 40 proc. funduszy polityki spójności - 31,28 mld euro. Zainwestują te pieniądze poprzez regionalne programy operacyjne. Programy regionalne będą dwufunduszowe, tj. finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego. To nowość w porównaniu z perspektywą 2007-2013.

Podział środków unijnych na programy regionalne przedstawia poniższa tabela.

WOJEWÓDZTWO	CAŁKOWITA ALOKACJA NA RPO CENY BIEŻĄCE (EURO)
Dolnośląskie	2 252 546 589
Kujawsko-Pomorskie	1 903 540 287
Lubelskie	2 230 958 174
Lubuskie	906 929 693
Łódzkie	2 256 049 115
Małopolskie	2 878 215 972
Opolskie	944 967 792
Podkarpackie	2 114 243 760
Podlaskie	1 213 595 877
Pomorskie	1 864 811 698
Śląskie	3 476 937 134
Świętokrzyskie	1 364 543 593
Warmińsko-Mazurskie	1 728 272 095
Wielkopolskie	2 450 206 417
Zachodniopomorskie	1 601 239 216
Razem 15	29 187 057 412
Mazowieckie	2 089 840 138
Razem 16	31 276 897 550